

KINNITATUD:
Kaarli Kooli direktori käskkiri
04.02.2016 nr. Ü 1-2-1/6

KAARLI KOOLI LASTEAIA ÕPPEKAVA

SISUKORD

1. Õppekava üldosa	3
1.1 Liik ja eripära	3
2. Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja põhimõtted	6
2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid	6
2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted	6
2.3 Õpikäsitus	7
3. Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	9
3.1 Õppeaasta	9
3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus	9
3.3 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine	11
3.3.1 Mängu kaudu õppimine	12
3.4 Erivajadustega laps	13
3.5 Eesti keele kui teise keele õpe	16
3.6 Koostöö lapsevanematega	17
3.7 Lasteaia traditsioonid	19
4. 6-7 aastase lapse eeldatavad üldoskused	21
4.1 Üldoskused	21
4.2 Mänguoskused	21
4.3 Tunnetustegevus ja õpioskused	25
4.4 Sotsiaalsed oskused	31
5. Valdcondade õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid ja sisu ning lapse arengu eeldatavad tulemused 6-7 aastasel	40
5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused	40
5.2 Valdkond Mina ja keskkond	42
5.3 Valdkond Keel ja kõne	45
5.4 Valdkond Matemaatika	47
5.5 Valdkond Kunst	49
5.6 Valdkond Muusika	51
5.7 Valdkond Liikumine	54
5.8 Valdkond Eesti keele kui teise keele õpe	57
5.9 Valdkond Väärtuskasvatus	59
6. Lapse arengu hindamine	65
6.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted	65
6.2 Arengujälgimise skeem	69
6.3 Arengujälgimise süsteem	70
7. Õppekava vastuvõtmise, arendamise ja muudatuste tegemise kord	72
LISA 1	
LISA 2	
LISA 3	

1. ÕPPEKAVA ÜLDOSA

1.1 Liik ja eripära

<i>Nimi</i>	Kaarli Kool	
<i>Asukoht</i>	<u>Toompuiestee 4</u> Tallinn, 10142	<u>Koidu 12</u> Tallinn, 10137
<i>Kontaktid</i>	Telefon 6199111, 53006856 mob 5254523 Fax 6311363 E-mail kaarlike@eelk.ee Kodulehekülg www.kaarlikogudus.eu/kaarlike mob 53036354	
<i>Eritunnused</i>	Kristliku suunitlusega eralasteaed	
<i>Laste arv</i>	nominaalne 83	

TUNNUSLAUSE

Puu, mis kannab head vilja

ERIPÄRA

Kristlik keskkond

Lasteaia igapäevane elu ja töökorraldus baseerub kristlikul maailmavaatel ja väärtustel.

Eesmärgid:

Armastava, koduse ja perekondliku sisekliima loomine.

Kristlike põhiväärtuste teadvustamine ja nendest lähtumine igapäevaelus.

Kristlike põhitõdede ja kultuuri lapsepärane tutvustamine ja kogemine.

Valdkonnad:

Väärtuskasvatus

Teadmised

Keskkond

Kogemus

Eetika

Kirikuaasta pühade tutvustamine ja tähistamine

Palvused ja jumalateenistused

Muusika ja kunst

Pühapaigad

Personali väärtusühtsus

Koostöö ja ühised väärtused peredega

Õppimine kõikide meeltega

Eesmärgid:

Teoreetiliste teadmiste sidumine igapäevase eluga

Valdkonnad:

Üld- ja kogemusõpe

Õppekäigud

Teemaüritused

Lisaväärtustega tegevused (väärtuskasvatus, kokandus, puutöö, loovus)

Projektiõpe

Üheshingamine

Lasteaed on tervik igal tasandil.

Eesmärgid:

Hooliva ja armastava keskkonna loomine ja hoidmine.

Avatud ja tihe suhtlemine erinevate huvigruppide vahel.

Valdkonnad:

Ühisvastutus (ühine otsustamis- ja planeerimisprotsess)

Kollektiivi ühistegemised

Rühmade ühistegemised

Pereüritused

Mitmetasandiline ja avatud suhtlemine kodu ja lasteaia vahel

2. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA PÕHIMÕTTED

2.1 Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

Õppe – ja kasvatustöö üldeesmärk:

lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteaia koostöös

1. Laps on aktiivse ja tolerantse ellusuhtumisega, tuleb iseseisvalt ja loovalt toime erinevates elulistest situatsioonides.
2. Laps teab kristlikule maailmavaatele toetuvaid põhiväärtusi ning käitub nende järgi.
3. Laps omab vajalikke mängu-, õpi- ja sotsiaalseid oskusi toimetulekuks koolikeskkonnas ning igapäevases elus .
4. Laps oskab ja julgeb läbi mängu, kunsti, muusika ja liikumise väljendada oma emotsioone, fantaasiat ja tahet.
5. Laps on kehaliselt aktiivne ning oskab hinnata liikumist ja tervislikke eluviise.

2.2 Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõtted

1. Lähtumine kristlikust maailmavaatest ja väärtussüsteemist. Lasteaia igapäevane elu ja töökorraldus baseerub kristlikul maailmavaatel ja väärtustel.
2. Individuaalsuse arvestamine. Arvestatakse lapse vanuselist, soolist eripära, keele – ja kultuuritausta.
3. Lasteasutuse tegevus on perekonnale avatud. Koostöö aluseks on igapäevane vahetu suhtlemine. Õppeperioodi jooksul toimuvad mitmed rühma- ja üldkoosolekud ning individuaalsed vestlused lapse arengust. Kord aastas koostatakse iga lapse kohta arengukirjeldus. Lapsevanemaid kaasatakse lasteaia ürituste läbiviimisesse.
4. Tegevuste lõiming ja üldõpe. Tegevused lõimitakse, uued teadmised seostatakse eelnevalt õpituga ning kujundatakse oskust siduda teadmisi reaalse ja igapäevase eluga. Lapses arendatakse analüüsioskusi sh eneseanalüüsioskust – arutlemine omandatud teadmiste üle; oma tegevuse tulemuslikkuse ja tagajärgede hindamine.

5. Mängu kaudu õppimine. Õppetegevustes suunatakse last läbi mängu, matkimise, uurimise, katsetamise jm. teadmiste ja oskuste omandamisele ning valmistatakse aktiivseks õpitegevuseks koolis. Õppetegevuste läbiviimisel kasutatakse lisaks üldõppele ka aktiivõppe (avastusõppe, teadusõppe, rühmatöö, õuesõppe, draamaõppe jt) meetodite elemente.
6. Lapse aktiivsus ja loovus. Julgustatakse last aktiivselt ja iseseisvalt tegema valikuid, vaatlema ja uurima ning kaasatakse neid tegevuste kavandamisse.
7. Lapse tervise hoidmine. Igapäevaste tegevuste käigus juhitakse lapse tähelepanu tervislike eluviiside tähtsusele ning soodustatakse liikumisharjumuste tekkimist.
8. Kirikukalendri, tähtpäevade ja loodusrütmiga arvestamine. Tutvustatakse lastele kirikuaasta rütmi ja sisu; rahvakalendri olemust ja traditsioone; muutusi looduses ja nendega arvestamist.
9. Oma kultuuripärandi hoidmine. Lasteaia igapäevastes tegevustes lähtume eesti kultuurist ja traditsioonidest, arvestades ja tutvustades vajalikul määral teiste kultuuride eripära.

2.3 Õpikäsitus

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes.

Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise jms kaudu.

Õpetamisel kasutame erinevaid meetode, tööviise. Meie õpetus ei toetu ühele kindlale pedagoogikale vaid kasutab mitmete erinevate pedagoogikate elemente. Kuid keskseks on J. Käisi üldõpetuse printsiip, mis on suures osas õppe- ja kasvatustöö aluseks.

J. Käisi põhimõtete kohaselt seotakse lasteaias kõik õpetatav üheks tervikuks, õpetatav peab olema seotud kodukohaga, ümbritseva loodusega, aastaaegade vaheldumisega, inimeste tööde ja tegemistega. Kõige sellega seostatakse ka õpetatav materjal. Oluline on keskendumine

terviklikule õppetegevusele, mille keskus on last ümbritsev maailm, laste kogemuste, elamuste ja huvide maailm.

Õpetuse aluseks on kodulooline vaatlusõpetus (vaateõpetus). Üldõpetuse eesmärgid saavutatakse siis, kui kasutatakse mitmekesiseid ja paindlikku õppevormi. Üldõppe olulisemaks jooneks on lõiming (tegevuste integreerimine) – valdkondade ja tegevusliikide ühendamine tervikuks. Teemasid käsitletakse loogilises järjestuses, üks tegevus tuleneb teisest ja kutsub esile järgmise.

Meie lähtume õpetamisel järgmistest pedagoogilistest põhimõtetest:

Lõiming. Kõik õppe- ja kasvatusvaldkonnad on omavahel tihedalt seotud, täiendavad ja läbivad üksteist nii päeva, nädala kui aasta lõikes.

Õpetamise individuaalsus ja jõukohasus. Tegevused arvestavad lapse ealisi, soolisi, kultuuri- ja keelelisi ning terviseseisundist tulenevaid eripärasid.

Teadmiste seotus igapäevase eluga. Tähtis on anda teadmisi konkreetsele elulisele materjalile tuginedes. Vahendid peavad olema elulised – need, mis last ümbritsevad.

Teadmiste süstemaatiline järkjärguline kindel omandamine. Uusi teadmisi edastatakse süsteemselt ja neid seostatakse varasemate kogemustega.

Iseseisvus ja aktiivsus. Uued teadmised ja oskused saadakse uurides, katsetades, mängides, tajudes ning kinnistatakse praktilistes tegevustes.

Temaatilistes õppimissituatsioonides on eesmärgiks tegutseda probleemikeskselt, vabalt uurides ja läbiproovides.

Enesekindlus. Õppe- ja kasvatusgevustes luuakse tingimused selleks, et laps suudaks ise teha valikuid, oma tegevust kavandada ning kasutada omandatud teadmisi reaalses (elulistes) situatsioonides. Arendatakse oskust hinnata oma tegevuse tulemuslikkust, tunda rõõmu oma ja teiste õnnestumiste üle ning tulla toime ebaõnnestumistega.

3. ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS

3.1 Õppeaasta

Õppeaasta algab 1. septembril ja lõpeb 31. augustil.

Vastavalt lapsevanematega sõlmitud lepingule on õppeaastas kehtestatud vaheajad, mil ei toimu õppetööd.

Suvisel ajal (1. juuni – 31. august) ei toimu tavapärasest õppetööd. Vastavalt kehtestatud nädalateemadele tegeletakse laste arendamisega eelkõige mängu- ja sotsiaalsete oskuste valdkonnas. Sellel perioodil on tegevuste planeerijateks eelkõige lapsed. Õpetaja on vaatleja ja uurija rollis luues lastele soodsa õpi- ning mängukeskkonna. Antud perioodi märksõnadeks on mäng ja õues viibimine.

3.2 Õppe- ja kasvatustegevuse korraldus

Üldist

Lasteaias on 5 rühma, mille nimed tulenevad meie lasteaia sümbolist õunapuust.

Toompuiestee 4:

Päiksekese rühm (4 aastased)

Pilvekese rühm (5 aastased)

Õunakese rühm (6 aastased)

Koidu 12:

Ubinate rühm (1,6 – 3 aastased)

Lehekese rühm (3 aastased)

Rühmad

Ubinate rühm

Ubinate rühm on sõime rühm, kus käivad koos 1,6 – 3.aastased lapsed. Koos tegutsedes õpivad lapsed üksteisega arvestama, mis omakorda loob neist juba varakult ühise sõpruskonna. Suurt tähelepanu pööratakse esmaste sotsiaalsete oskuste omandamisele. Kindel päevarütm loob lastele turvalise keskkonna, mis aitab neil kasvada julgeteks ja aktiivseks lasteaialasteks.

Lehekese rühm

Lehekese rühm on lasteaia kõige nooremate - 3 aastaste laste rühm. Turvalises keskkonnas õpivad lapsed üksteisega arvestama, koos tegutsema, aga mis kõige olulisem – koos mängima. Tasapisi tehakse tutvust teadmiste maailmaga, õpetadaes/juhtides lapsi olema aktiivseteks avastajateks, katsetajateks ja julgeteks kaasarääkijateks. Tähelepanu pööratakse lapse igakülgsel arendamisele läbi koduse ja turvalise õhkkonna. Luuakse alused väärtussüsteemi kujunemisele ja ühistele reeglitele.

Päiksekese rühm

Päiksekese rühmas käivad 4-aastased lapsed. Ka selles rühmas pannakse suurt rõhku toetavale ja turvalisele õhkkonnale ning väärtus- ja tunde kasvatusele. Kuna Lehekese rühmas on selleks juba hea eeldus loodud, siis reeglina on Päiksekese lapsed igati julged ja teadmishimulised, nad osalevad hea meelega vestlustes, uurivad ja katsetavad. Palju tähelepanu pööratakse Päiksekese rühmas ka kuulamisoskusele ja teistega arvestamisele.

Pilvekese rühm

Rühmas tegutsevad 5 aastased lapsed. Lastest on juba välja kujunenud tugev kollektiiv oma sõpruskohtadega. On tekkinud tugev „oma rühma“ tunne. Samas on alati meie lasteaia eripäraks olnud kõikide rühmade, kõikide laste omavaheline tihe suhtlemine ja üksteisest hoolimine. Pilvekese rühma lapsed tunnevad, et on juba suured ja tahavad väga hoolitseda väikeste sõprade eest. Eriti tuleb see esile kogu lasteaia ühistel õppekäikudel ja üritustel.

Õunakese rühm

Õunakese rühma lapsed on 6 aastased. Õunakese rühm on lasteaia vanim – kooliuisikute rühm. Siia rühma jõudes on lapsed omandanud juba palju teadmisi ja kogemusi, mida eelneva 3 aasta jooksul on erinevatel õppekäikudel, ekskursioonidel, teemapäevadel, teematilistel pidudel kogutud. Lapsed teavad väga hästi lasteaia reegleid ja püüavad neist jõudu mööda kinni pidada. Lapsed tahavad tegutseda, on uudishimulikud, suudavad keskenduda vajalikule tegevusele. On saadud kogemus, et õppimine ei ole igav ja „sunduslik“ tegevus, vaid see on igati põnev ja kõitev protsess, kus laste avastajatena on väga oluline roll. Selleks on õpetajad loonud toetava keskkonna, valinud põnevad ja mitmekesised meetodid ning on tegevuste planeerimisel arvestanud laste soove ja huvisid. Niinimetatud varjatud õppimise kaudu kujunevad lastest avatud, meeskonnatööd hindavad, laia silmaringiga ja õppimishimulised lapsed, kellele on loodud head eeldused koolis hakkama saamiseks.

Töökorraldus

Lasteaed avab uksed kell 8.00. Pärast kogunemisaega, kell 9.15 päeva sissejuhatus lähtudes päeva teemast ning seejärel jätkub töö vastavalt päevaplaanile.

Rühmade päevakavasse kuulub vastavalt vanuseastmele õppimise aeg, mänguaeg, õueskäigud, söögiajad, uneaeg. Pealelõunal on vabamängu aeg. Pealelõunasel ajal on päevakavasse integreeritud huvitegevus.

Sügisel ja kevadel kuulub kõikide rühmade päevakavasse ka õhtune õueaeg. Talvel, pimedal ajal, asendatakse see tubase tegevusega. Suveperioodil on enamus tegevusi planeeritud õues ja lastel on siin planeerijatena suur roll.

Lasteaed on avatud õhtul kella kuueni.

3.3 Rühma õppe- ja kasvatustegevuse kavandamine

Lasteaia õppekava koostamise aluseks on riiklik alushariduse õppekava. Lähtudes lasteaia õppekavast, lasteaia õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidest ja ülesannetest, rühma vanuselisest ja soolisest koosseisust, laste arengutasemest, materiaalsetest võimalustest ning lapsevanemate soovidest koostatakse rühma aastane tegevus- ja päevakava. Rühma tegevuskavas tuuakse välja laste vanuselised, individuaalsed, arengulised iseärasused. Tegevuskava lisana on koostöös lapsevanematega seatud igale lapsele õppeaastaks individuaalsed eesmärgid. Rühma tegevuskava analüüsitakse kaks korda aastas ja see on aluseks rühma tegevuse edaspidiseks planeeringuks.

Kogu aasta ülesehitus põhineb aasta teemal. Aasta teemast tulenevad nädalateemad. Nädalateema on aluseks kogu nädala õppetöö korraldusele (päeva sissejuhatus, õppetegevus, õppekäigud jne.). Kord nädalas on igal rühmal (Ubinate rühmas paar korda kuus) väärtuskasvatuse ning paar korda kuus kodundusega/puutööga seotud tegevused. Aasta jooksul käiakse ühiselt läbi rahva- ja kirikukalendri tähtpäevad. Aasta jooksul viiakse läbi aasta prioriteetidest lähtuvad projektinädalad, kus terve nädala jooksul käsitletakse ühte konkreetset teemat süvendatult. Laste omavaheliste suhete soodustamiseks toimuvad kinnistavad temaatilised üritused vähemalt kord kuus kõigile rühmadele.

Rühma õppe- ja kasvatustegevuse aluseks on rühma tegevuskava, kus kajastuvad kavandatud perioodi eesmärgid. Rühma tegevuskavas tuuakse välja laste vanuselised, individuaalsed, arengulised iseärasused. Tegevuskava lisana on koostöös lapsevanematega seatud igale lapsele õppeaastaks individuaalsed eesmärgid. Rühma tegevuskava analüüsitakse kaks korda aastas ja see on aluseks rühma tegevuse edaspidiseks planeeringuks.

Kord aastas toimub laste kõne arengu uuring logopeedi poolt, kes vajadusel nõustab lapsevanemaid ja õpetajaid konkreetse lapse kõnearengu toetamisel ja/või suunab lapse edasi logopeedilisele ravile.

Paar korda aastas jälgib laste füüsilist arengut ja tervislikku seisundit arst.

Õppe- ja kasvatustegevust planeeritakse ja eesmärgistatakse kuude kaupa. Tegevuste planeerimine on paindlik ning lapsi kaasav. Nädalaplani paindlikkus võimaldab teha vajadusel muutusi lähtuvalt laste huvist (jätkata sama teemaga veel ka järgmisel nädalal, korraldada õppekäike jne). Lähtuvalt laste huvist pööratakse tähelepanu eri valdkondade lõimimisele lähtuvalt üldõppeprintsibist (vt õpikäsitus).

3.3.1 Mängu kaudu õppimine

Mäng on tegevus, mis vastab lapse füüsilistele ja psüühilistele vajadustele ja on lapse loomulik põhitegevus koolieelses eas. Varajases eas õppimine peab olema seotud eelkõige mänguga. Tung mängida on olemas igas lapses, kuid mängimist on võimalik õpetada ja mänguioskusi täiskasvanu poolt suunata. Mängimiseks on vajalikud tingimused ja juhendamine, siis kasvavad mänguoskused keerukamateks ning täiskasvanu roll väheneb.

Meie jaoks on olulised lapsekeskse pedagoogika põhimõtteid, millest olulisim on õppimine mängu kaudu.

Meie lasteaias toimub mängu kaudu õppimine, rakendades üldõpetuslikku tööviisi, sest teadmiste, oskuste, vilumuste kujunemisel on asendamatu üldõpetuslik lähenemine. Mängu kaudu õppimine tähendab nii õppemängude kasutamist, kui ka sellise õpikeskkonna kujundamist, mis pakub lastele võimalusi vabamängu kaudu õppida. Mängides areneb mõtlemine, loomingulised võimed, kujutlused, arusaamad, mängimine aitab lastel omandada keelt ja arendada sotsiaalseid oskuseid, sealhulgas oskust teha koostööd teiste inimestega.

Mäng võimaldab lapsel infot läbi töötada, leida lahendusi probleemidele. Laps mängib läbi reaalse elu olukordi ja ehitab üles oma sisemaailma. Need kogemused, mis laps saab mängides, rikastavad tema tundeelu ja mängust saadud rahulolu soodustab emotsionaalset arengut ning positiivse minapildi kujunemist. Mängu kaudu õpitakse suhtlemist, tunnete kontrollimist, võitmist ja kaotamist, teistega arvestamist, empaatiat jne. Mängu kaudu areneb inimese eneseregulatsioon ja avaneb lapse loovus.

Toetume olulisel määral kogemusliku õppimise põhimõtetele, milles teadmised luuakse praktiliste kogemuste saamise ja nende ümberkujundamise kaudu.

Mängu analüüsimine õpetaja poolt annab väärtuslikku teavet lapse arengutasemest ja vajadustest. Mäng peegeldab lapse arengut.

Õppe- ja kasvatustöö planeerimisel ja läbiviimisel kasutatakse erinevaid mänguliike: õppemängud, liikumismängud, rolli- ja loovmängud, lauamängud, ehitusmängud, liiva- ja veemängud jne

Vt Lisa 1 Mängu kaudu õppimine

3.4 Arenguliste erivajadustega laste õpetamise põhimõtted.

Laps, kelle võimed, tervislik seisund ja muud omadused (sh. keha-, kõne-, meele – või kognitiivne puue, emotsionaalsed ja käitumisraskused, üld- või eriandekus) erinevad sedavõrd, et tavapärase õpikeskkond ja õppe- ja kasvatusprotsess ei toeta tema võimete arengut piisavalt, on arengulise erivajadusega või andekas laps. Koolieelses eas avalduvaid erivajadusi nimetatakse arengulisteks erivajadusteks (AEV), kooliealiste laste puhul nimetatakse neid aga hariduslikeks erivajadusteks (HEV). Arenguline ja hariduslik erivajadus võib olla nii mahajäämus eakohasest tasemest kui andekus mingis arenguvaldkonnas.

Seega kuuluvad siia alla eriandekusega lapsed, teisest kultuuri- ja keelekeskkonnast pärit lapsed ja ka erinevatel põhjustel koolipikendust saanud lapsed. Kõigil juhtudel on vajalik lisatöö õpetajate, erispetsialistide ja lapsevanemate poolt, et luua lapse võimetele vastavad keskkonna tingimused. Lapse varane erivajaduslik või andekuse määratlemine ning vastava arendustegevuse alustamine annavad parima võimaluse arenguks ja õppimiseks.

Suund on erivajadusega lapse integreerimisele rühmakollektiivi läbi ühisosa, kus kõige paremini areneksid lapse sotsiaalsed oskused ja valmidus toimetulekuks tulevikus. Laps saab aluse oskustele iseseisvalt toime tulla ja elada täisväärtuslikku elu koos oma erivajadusega.

Töö põhimõtted:

- Erivajadusega laps võtab osa rühma ja lasteasutuse ühistest ettevõtmistest vastavalt oma tasemele.
- Laps õpib ja mängib teiste lastega koos.
- Laps omandab teadmisi vastavalt tema arengutasemele ja arengukiirusele

Tegevus

Septembris - oktoobris:

- teha kindlaks AEV ja andekad lapsed;
- leida lapse õppe- ja kasvatusprotsessiks sobivad lahendused ja meetodid (individuaalne arenduskava või erivajaduse väljatoomine rühma tegevuskavas, vanemate nõustamine, erialased spetsialistid), et võimaldada konkreetsele lapsele parimad arengu võimalused.

AEV ja andekate laste välja selgitamisel jälgitakse kõiki arengulisi valdkondi:

- Kommunikatiivsed oskused: suuline kõne, kõne mõistmine, hääliku ja foneemitaju, lugemine, ettelõetud teksti mõistmine jne.
- Kognitiivsed oskused: vaatlus- ja kuulamisoskus, silma ja käe koostöö, teabe mõistmine
- Sotsiaalsed oskused: suhtlemine eakaaslastega ja täiskasvanutega, käitumine jne
- Motoorika: üld- ja peenmotoorika
- Eneseteenindus: riietumine, oma asjade korrashoidmine jne
- Üldtervislik seisund

Tegevuse kirjeldus

Rühma õpetaja õppeaasta alguses (september-oktoober) teeb kindlaks erivajadusega lapsed oma rühmas. Vajadusel koostavad rühma pedagoogid õppeaasta alguses koostöös logopeedi/eripedagoogi jt spetsialistidega, lasteaia juhtkonna liikmega ning lapsevanemaga lapsele individuaalse arenduskava (IAK) neis valdkondades, milles laps vajab abi ja individuaalset arendamist (või teevad vajalikud muutused rühma tegevuskavas). Vajadusel tehakse vajalikud muudatused/kohandused lapse kasvukeskkonnas (mängu – ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) . Seatud eesmärged jälgitakse aasta jooksul pidevalt ning õppeaasta lõpul tehakse kokkuvõtte individuaalse arenduskava rakendumisest (või rühma tegevuskavva lisatud muudatustest), arengukeskkonna sobilikkusest ning lapse edasistest vajadustest.

Andeka lapse puhul antakse lapsele võimalus saada lisaülesandeid ning süvalähenemist valdkondadele vastavalt tema huvidele ja andekusele. Vajadusel ja koostöös spetsialistide ning lapsevanematega koostatakse individuaalne arenduskava.

Koolipikendusega lapsele koostatakse eraldi individuaalne arenduskava. Samuti lisatakse nädalplaani koolipikendusega lapse jaoks eraldi lahter (individualiseerimine), kus õpetajad

kirjutavad lahti just selle lapsega tehtava töö. IAK koostatakse kindlaks perioodiks ning perioodi lõpus analüüsitakse eesmärkide täitumist ning lähtuvalt sellest seatakse järgmise perioodi eesmärgid.

Lasteasutus toetab erinevast keele- ja kultuurirühmast peret lapsele eesti keele ja kultuuri tutvustamisel. Mitte-eesti kodukeelega ja/ või kakskeelsest perest pärit lapsele koostatakse vajadusel individuaalne arenduskava.

IAK põhimõtted

IAK kaitseb lapse huve ja arvestab tema arengutaset ning erivajadusi. Iga arenguvaldkond esitatakse konkreetselt lapsest lähtuvalt õppe eesmärkidena.

IAK rakendamisel on 4 etappi

1. Lapse arengutaseme esialgne analüüsimine, konsulteerimine vajadusel erispetsialistidega (psühholoog, perearst, eriarstid)
2. Lühi- ja pikaajaliste eesmärkide püstitamine lapse arendamiseks. IAK koostatakse konkreetseks perioodiks
3. Õpetamine ja arendamine ning oluliste muutuste fikseerimine
4. Hinnangu andmine lapse saavutustele ja sellele vastavalt IAK korrigeerimine

IAK rakendamisel peavad osalema 3 osapoolt: laps, IAK meeskond ja lapsevanemad. Lapsevanema keeldumisel ja huvi puudumisel jääb lapse arengu toetamise eesmärgiga koostatud IAK osaliselt täidetuks. Rühmaõpetajad jätkavad lapse toetamiseks esile toodud valdkondades individuaalset tööd.

Hinnangu andmise aluseks on IAK tulemuste analüüs. Sõltuvalt sellest, kas eesmärkides püstitatu on omandatud täielikult, pole omandatud või on omandatud osaliselt, loetakse IAK täidetuks või osaliselt täidetuks. Kui täitmata on jäänud olulisi eesmärke või mitmed eesmärgid on ainult osaliselt täidetud, siis tuleb antud IAK analüüsida, muuta/täiendada ja edasi arendada. Kui eesmärkide realiseerumised on positiivsed, loetakse IAK täidetuks.

Lasteaias käivad erivajadustega lapsed, kes suudavad tegutseda rühmaliikmena ja käituvad üldkehtivate normide järgi, osaledes igapäevategevustes oma võimete kohaselt

Õpetaja teeb koduga tihedat koostööd. Oluline hindamise lähtekoht on tagasiside. Igasugune lapse arengus toimunud edusamm on väärtustatud.

Vt Lisa 2 Erivajadusega laps

3.5 Eesti keele kui teise keele õpe

Lähtume oma töös eesti keelt teise keelena kõnelevate laste puhul põhimõttest: üks inimene - üks keel, üks keskkond – üks olukord st , et kindlas olukorras või kindlate vestluskaaslastega räägitakse kindlat keelt. Lähenemine, kus arusaadavuse eesmärgil asendatakse omakeelses jutus mõned sõnad teisekeelsetega tekitab lapses pigem segadust kui aitab keeleõppele kaasa. Õpetaja ei tõlgi oma juttu laste emakeelde, vaid kasutab terve päeva jooksul kõikides tegevustes keelekümbelkeelt.

Keeleoskus on üks tähtsamaid eeldusi ühiskonda lõimumisel, alus inimeste omavaheliseks suhtlemiseks. Sellest johtuvalt peame väga oluliseks, et eesti keele õpe mitte eesti keelt kõnelevale lapsele oleks mänguline, lapsepärane, vaheldusrikas ja köitev, mis tekitaks lapses huvi ja austuse nii eesti keele kui kultuuri vastu . Lapsele selgitatakse eesti keele kui kodumaa keele omandamise tähtsust igapäevaelu erinevate olukordade kaudu. Eesti keelt õpitakse mängu ja erinevates sündmustes osaledes saadud kogemuste kaudu.

Eesti keele õpe peab toetama lapse üldist arengut, see ei saa asetseda väljaspool tervikut, vaid peab olema selle terviku üks osa. Seega on meie lasteaias eesti keele kui teise keele õpe lõimitud lasteaiateiste õppevaldkondadega, st eesti keelt õpitakse sh matemaatika, kunsti, muusika ja liikumise kaudu.

Peame oluliseks, et rühma õpetaja aitaks lapsel mõista kõike rühmas toimuvat ja suunaks last rühma igapäevaelus osalema. Õpetajal on suur roll lapse aktiivsel keelelisel suhtlemisel. Laste omavahelist suhtlemist tuleb teadlikult suunata, nii et muukeelsed lapsed ei suhtleks koguaeg omavahel, vaid muukeelsel lapsel ja tema rühmakaaslasel tekiks vajadus suhelda omavahel eesti keeles võimalikult palju.

Väide - mida arenenum on lapse kõne emakeeles, seda lihtsam on lapsel omandada eesti keelt teise keelena – on ka meie lasteaias keeleõppe aluseks st lähtume keeleõppe kavandamisel lapse emakeele arengust.

Peame väga oluliseks lapsevanemate positiivset ja toetavat suhtumist eesti keelde, mis aitab lapsel kujundada eesti keele õppimise motivatsiooni. Oluline on koostöö ja üksteisemõistmine lapsevanemate ja lasteasutuse vahel. Vaid koostöös saab lastele luua

meeldiva ja individuaalsust arvestava õpikeskkonna, kus hoitakse ja säilitatakse oma kultuuri ja rahvatraditsioone. Lapsevanematele selgitatakse lasteaia keeleõppe eesmärgi ja töövõtteid. Lähtutakse põhimõttest, et mida suurem on üksmeel ja vastastikune huvi lapsevanemate ja õpetajate vahel valitseb, seda paremini laps end tunneb.

Üheks toredaks võimaluseks keeleõpet kogeda ja oma kultuuri tutvustada on lasteaia ühisüritused (hommikuringides oma kultuuri, tavade ja ka keele tutvustamine).

Mitte-eesti kodukeelega ja/ või kakskeelsest perest pärit lapsele koostatakse vajadusel individuaalne arenduskava.

Eesmärgiks on teisest keelekeskkonnast pärit lapsi paremini ette valmistada nii kooliks kui eluks Eestis. (Vt Lisa 2 Erivajadusega laps)

3.6 Koostöö lapsevanematega

Töös lapsevanematega lähtume järgnevast:

- Lapse turvatunne suureneb, kui lapsevanema ja õpetaja vahel on hea ning usalduslik suhe.
- Koduse tausta ja kasvukeskkonna tundmine loob õpetajale paremad võimalused õppe- ja kasvatustöö eesmärkide elluviimiseks.
- Kodu ja lasteaia hea koostöö ning ühine väärtussüsteem aitab vähendada konflikte, eelarvamusi ja möödarääkimisi.
- Lasteaed püüab võimaluste piires tulla vastu lapsevanemate ootustele.
- Eduka koostöö aluseks on kodu ja lasteaia vaheline pidev infovahetus.
- Õpetaja on avatud, valmis aktiivseks koostööks, infovahetuseks ja pedagoogiliseks nõustamiseks.
- Õpetajad teevad õppeaasta lõpus lapsevanematele lapse arengust kirjaliku ülevaate – koostatakse lapse arengukirjeldus.
- Kaks korda aastas toimuvad lapsevanematega individuaalsed vestlused, mille käigus selgitatakse vastastikused ootused ja eesmärgid lapse arenguks ning antakse/saadakse tagasisidet möödunud tööperioodi kohta.
- Lapsevanemaid kaasatakse lasteaia igapäevaelu ja ühisürituste korraldamisesse.
- Lapsevanemate esindajad kuuluvad kooli nõukokku ja lapsevanematekogusse, mis igakülgset toetavad lasteaia arengut.

- Esmakordselt lasteaeda tulekul tutvustatakse lapsevanematele õppe- ja kasvatustegevust korraldavaid dokumente, viiakse läbi tutvumisvestlus.

Tulemuslikuks koostööks lapsevanematega on kasutusel alljärgnev:

Kirjalik info:

Igakuine infoleht

Võimalus tutvuda lasteaia arengukava, õppekava jt. lasteaia tööd reguleerivate avalike materjalidega

Lapse andmekaart

Teadetetahtvel

Lapsevanemate ootuste väljaselgitamine (uuetel lapsevanematel)

Rahuloluküsitlus (kevadel)

Lapse arengukirjeldus

Eripetsialistide tagasiside

Elektronpost

Menüü

Vahetu suhtlemine:

Eelnev lasteaia tutvumine

Individaalsed vestlused lapsevanematega (sügisel kohustuslikud, kevadel soovituslikud)

Igapäevane infovahetus päeva alguses ja lõpus

Lapsevanemate koosolekud

Infotunnid

Loengud lapsevanematele

Perepeod jm ühisüritused

Ekskursioonid ja väljasõidud

Lapsevanemate kaasamine ürituste korraldamisse

Lapsevanemate esindus kooli nõukogus ja lapsevanematekogus

3.7 Lasteaia traditsioonid

September

Lasteaia õppeaasta pidulik avamine

Sõbrakssaamise pidu

Liiklusnädal

Spordipäev

Oktoober

Muusikapäev

Lõikustänupüha palvus

Õpetajatepäeva tähistamine

Sügisene mälumäng

November

Kaarli Kooli sünnipäeva tähistamine

Mardipäev

Kadripäev

Isadepäeva hommik

Turnimispäev

Advendiküünla süütamine

Detsember

Advendikontsert

Advendilaat

Jõulunädal

Laste jõulupeod

Kogu koolipere jõulu-jumalateenistus

Jaanuar

Kolmekuningapäev

Talisordipäev

Veebruar

Sõbrapäev

Küünlapäev

Eesti Vabariigi aastapäeva aktus - palvus

Vastlapäev

Märts

Emakeelepäev

Vaikse Nädala tähistamine

Ülestõusmispühade tähistamine

Teatripäev

Aprill

Lõpurühma laste tutvumine kooliga

Mai

Spordipäev

Emadepäeva hommik

Ekskursioonide nädal

Orienteerumispäev

Kevadine mälumäng

Lasteaia hooaja lõpetamine

Juuni

Kaarli Kooli heategevuslik laat

Nendele üritustele lisanduvad iganädalased õppekäigud ja teemapäevad, mis on seotud konkreetse nädala teemaga.

4. 2-7 AASTASE LAPSE EELDATAVAD ÜLDOSKUSED

4.1 Üldoskused jagunevad:

- mänguoskused;
- tunnetustegevus ja õpioskused;
- sotsiaalsed oskused;
- enesekohased oskused

Üldoskuste kujunemist toetatakse kogu õppe- ja kasvatustegevuse kaudu, lõimides neid erinevate valdkondade sisuga

4.2 Mänguoskused

Mäng on eelkoolieas lapse põhitegevus. Mängu käigus omandab ja kinnistab laps uut teavet, oskusi, peegeldab tundeid ja soove, õpib suhtlema, omandab kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üld- ja valdkondlike oskuste arengu alus.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- tunneb huvi mängu vastu;
- tunneb rõõmu mängimisest;
- suudab jälgida täiskasvanu mängu.

Sisu:

- õppe- ja liikumismängude tutvustamine;
- loovmängude kasutamine;
- fantaasia-, matkimis- ja ehitismängude kasutamine;
- mängukaaslaste suhtes sõbralikkuse õpetamine;
- mänguasjadesse hoidva suhtumise kujundamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- mängib koos täiskasvanuga matkimismänge;
- teab ja oskab mängida lihtsamaid õppe- ja liikumismänge;
- mängib kaaslasega kõrvuti.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- tunneb huvi koosmängu vastu;
- tuleb toime mänguks vajalike vahendite leidmisega;
- matkib mängus täiskasvanut;
- keskendub huvitavale mängule.

Sisu:

- erimänguliikide tutvustamine;
- fantaasia-, loov- ja lavastusmängude kasutamine;
- erinevate lauamängude kasutamine;
- loovmängudes kaaslaste soovide ja vajadustega arvestama õpetamine;
- mängureeglite tutvustamine;
- peale mängu mänguasjade korrastamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab arvestada mängus kaaslastega, viib mängu lõpule, koristab enda järelt mänguasju;
- võrdleb oma toiminguid mängus täiskasvanute omadega tegelikkuses;
- oskab koos kaaslasega lauamänge mängida;
- mängib erineva mängumaterjaliga.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab mängus kasutada oma kogemusi;
- kasutab mängus erinevaid mänguasju ja –vahendeid;
- suudab mängus olla sõbralik ja viisakas;
- saab aru lihtsamatest mängureeglitest.

Sisu:

- iseseisva mänguvaliku toetamine;
- kaudne mängu juhendamine, tagades lapse iseseisvuse mängus;
- erinevate mänguasjade, - vahendite kasutamine;
- mängus heatahtlike suhete kujundamine (mänguasjade jagamine sõbraga);
- ümbritsevate esemete ja materjalide asendusmänguasjadena kasutamine;
- mängureeglite õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- näitab üles iseseisvust mängude valikul;
- leiab omale mängukaaslase;
- soovib mängida erinevate mänguasjade ja –vahenditega;
- täidab ja peab meeles lihtsamaid mängureegleid;
- kasutab omandatud oskusi iseseisvates mängudes;
- otsib asendusmänguasju ümbritsevate esemete ja materjalide hulgast;
- on omandanud rollimängu elementaarsed oskused.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- kooskõlastab mängu kaaslasega;
- oskab mängus täita erinevaid rolle;
- rakendab mängus oma teadmisi;
- kasutab mängus asendus- ja mõttelisi mänguasju.

Sisu:

- mängukaaslaste soovide ja ettepanekutega arvestamine;
- püsivust nõudvate mängude mängimine;
- asendusmänguasjade kasutamisel laste loovuse arendamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab täita üldkehtivaid käitumisnorme mängudes;
- kasutab teiste lastega suhtlemisel viisakussõnu;
- oskab mängida reeglite järgi;
- viib alustatud mängu lõpuni;
- kasutab mängus rollisuhtlust;
- oskab mängus konflikte lahendada;
- oskab kasutada saadud teadmisi iseseisvates mängudes.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- peab kinni mängureeglitest;
- oskab mängus kaotada;
- oskab mängus loovalt erinevaid dekoratsioone kasutada;
- kasutab mängus fantaasiat;
- oskab iseseisvalt mängida.

Sisu:

- nii teiste kui oma mängudele hinnangu andmise õpetamine;
- mängu ilmestamiseks asendusvahendite kasutamine;
- mänguvahendite valmistama õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab anda hinnangut nii teiste kui oma mängudele;
- väljendab oma arvamust ning seisukohti ning oskab neid põhjendada;
- oskab mängida reeglite järgi;
- viib alustatud mängu lõpuni;
- oskab kasutada saadud oskusi iseseisvates mängudes;
- omab ühise tegutsemise oskust;
- oskab mängides olla heatahtlik ja teisi arvestav;
- mängib omavalmistatud mänguasjadega, laiendab oma mängu.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab selgitada kaaslastele mängureegleid;
- suudab rollide jaotamisel kokkuleppele jõuda;
- oskab mängus kaotades oma emotsioone valitseda;
- kasutab mängus mitmesuguseid materjale;
- oskab mängudes oma teadmisi ja oskusi kasutada;
- oskab olla mängudes heatahtlik ja arvestav;
- oskab ehitamises skeeme kasutada;
- oskab mängudes täita juhtrolle;
- peab kinni reeglitest.

Sisu:

- rollimängude mängimine;
- juhendamise ja skeemide järgi ehitamine;
- skeemide koostamine;
- mängureeglite õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma;
- rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast;
- algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu;
- täidab mängudes erinevaid rolle;
- järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada;
- suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele;
- tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus;
- kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

4.3 Tunnetustegevus ja õpioskused

Tunnetustegevuse all mõistetakse lapse üldise vaimse tegevuse, spetsiifiliste keeleliste võimete ja kogemuste vahelist koostoimet. Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse – taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni.

Õpioskuste all mõistetakse lapse suutlikkust hankida teavet, omandada teadmisi, oskusi, uurida ja katsetada.

Eelkoolieas on lapse põhitegevuse vormiks mäng. Laps omandab ja kinnitab mängu käigus uut informatsiooni, oskusi, peegeldab neis tundeid ja soove, õpib suhtlema eakaaslastega, omab sotsiaalseid kogemusi ja käitumisreegleid.

Tunnetus- ja õpioskuste arengu tunnused:

- teabe hankimine ja edastamine;
- tegevuste planeerimine ja reguleerimine;
- kõne kasutamine tunnetustegevuses;
- õppetegevuseks vajalik häälestatus;
- õppetegevuse erinevad aspektid;
- õpitu omandamine ja kinnistamine;
- õpitu kasutamine.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- osaleb lihtsas dialoogis;
- saab aru vahetust situatsioonist lähtuvast kõnest;
- saab aru ja täidab kaheosalisi korraldusi;
- tunneb ära tuttavaid objekte;
- rühmitab ühe nähtava omaduse või tunnuse järgi.

Sisu:

- erinevate helide kuulamine (loodushelid, helitekitavad esemed);
- looduslike vahenditega (vesi, liiv, lumi jne) mängimine;
- otsimis- ja peitmismängude kasutamine;
- mosaiik, piltmängude ja lihtsamate konstruktorite kasutamine;
- matkimismängude kasutamine tegevustes;
- rühmitamisülesannete lahendamine;
- laulukeste, liisusalmide kasutamine tegevustes;
- lihtsamate katsete tegemine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- keskendub lühikeseks ajaks ühele tegevusele;
- tegutseb teistega kõrvuti, osaleb ühistegevuses;
- kasutab omandatud teadmisi, seoseid ja tegevusi samas situatsioonis;
- loob tegevuse kaudu seoseid kõnega;
- väljendab oma emotsioone tuttavat eset, inimest nähes, heli kuuldes;
- rühmitab ühe nähtava omaduse järgi;
- tunnetab keskkonnamõju, selle seoseid oma tegevuse ja tagajärje vahel;
- lahendab lihtsaid ülesandeid kogemuslik-praktilisel teel;
- matkib täiskasvanu tegevust;
- saab aru lihtsamatest hulgaseostest rühmitamise abil;
- saab aru lihtsamatest põhjus-tagajärg suhetest;
- mõistab lihtsamaid realistlikke jutukesi.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab teha lihtsamaid üldistusi objektide ja tulemuste alusel;

- teeb vahet mõistetel *täna, homme*;
- rühmitab ühe või mitme tajutava omaduse või nimetuse järgi;
- oskab eristada realistlikke ja väljamõeldud sündmusi.

Sisu:

- esemete, nähtuste vaatlemine;
- esemete täitmine ja tühjendamine;
- kuulamisoskust nõudvate mängude mängimine (telefon, helide kuulamine);
- kogemuste põhjal rääkimine;
- mõtlemist arendavate küsimuste kasutamine;
- sorteerimis- ja liigitamismängude mängimine;
- tähelepanu ja meeldejätmise mängude kasutamine;
- fantaasiajuttude koostamine;
- reeglitega mängude mängimine;
- katsete koostamine ja läbiviimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- mõistab pikemaid ajavahemikke, suudab meenutada ja rääkida varem toimunud sündmustest;
- oskab liigitada esemeid nende otstarbekuse alusel (nõud, riided);
- leiab võrdluse alusel esemete ühiseid ja sarnaseid jooni;
- saab aru ja täidab suuliseid korraldusi;
- oskab näha ette tegude tagajärgi;
- kasutab omandatud teadmisi sarnases situatsioonis;
- saab aru lihtsamatest ülekantud tähendustest;
- saab aru lihtsamatest mõistetest ja põhjuslikest seostest;
- tajub esemeid ja saab hakkama mälukujutlustega;
- suudab tegutseda koos täiskasvanuga (15 min);
- viib koos täiskasvanuga alustatud tegevuse lõpuni;
- kasutab omandatud teadmisi sarnastes situatsioonides ja kontekstis;
- kasutab omandamiseks korduvat kogemust ning mudeli järgi õppimist.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab probleeme lahendada minakeskse kõne abil;

- oskab teabe saamiseks kõnet kasutada;
- mõistab lihtsaid reegleid;
- osaleb ühistegevustes;
- suudab keskenduda mitmele tunnusele ja jaotada tähelepanu;
- rühmitab lihtsamate üldmõistete või mitme tunnuse järgi (loomad, söögid);
- oskab kohandada oma jutu erinevatele vestluskaaslastele;
- tuleb toime probleemide/situatsioonide lahendamisega;
- saab aru mõistetest, lihtsamatest piltlikest võrdlustest;
- oskab kõne abil kujutlusi seostada, üldistab.

Sisu:

- sorteerimis- ja liigitamismängude (tunnuste ja mõistete alusel) kasutamine;
- tähelepanumängude (puuduva detaili leidmine) mängimine;
- kuulamismängude (helide kuulamine ja nende kirjeldamine) kasutamine;
- omadussõnade õpetamine;
- mäluarendamiseks korduvülesannete (kuuldu järgi kordamine) kasutamine;
- erinevates keskkondades sarnasuste leidmine;
- tunnetus- ja kompimismängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab oma tegevusi osaliselt planeerida ja organiseerida;
- tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiseta;
- järgib mängudes ja tegevustes lihtsaid reegleid;
- oskab tegevustes jaotada oma tähelepanu mitmele nähtavale, eristatavale tunnusele (värvus, suurus, kuju);
- oskab õpitud kogemusi erinevates situatsioonides kasutada;
- suudab jaotada tähelepanu teiste kõne ja oma tegevuse vahel;
- keskendub huvitavale tegevusele 20 minutiks;
- tegutseb vastavalt täiskasvanu juhisele;
- mõtleb õpetajaga situatsioonimängudes kaasa;
- on huvitatud uurimisest ja vaatlemisest.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab vaadelda, märgata detailidel erinevaid tunnuseid ja seoseid;

- oskab eristada ja võrrelda;
- oskab fantaseerida;
- oskab tegevusi ajaliselt järjestada;
- saab aru lihtsate mõistete üldistamisest, oskab neid võrrelda;
- oskab rääkida asjadest, mida ei ole kohal, mis on toimunud minevikus või toimuvad tulevikus.

Sisu:

- tegevustes otsustamise ja valikute tegemise võimaldamine;
- naljade, mõistatuste, metafooride kasutamine;
- situatsioonide lahendamine;
- avastuslik-uurimuslike mängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suudab keskenduda huvipakkuvale tegevusele 25 minutit;
- tegutseb lühiajaliselt iseseisvalt;
- oskab konstrueerida, katsetada ja uurida erinevaid võimalusi kasutades;
- oskab oma teadmisi kõne kaudu väljendada;
- kasutab omandatud teadmisi igapäevastes situatsioonides, nii uudes kui sarnases kontekstis;
- oskab koondada tähelepanu tehtavale tööle;
- viib koos täiskasvanuga alustatud tegevused lõpuni;
- algatab ise ühistegevusi;
- tunneb huvi asjade ja nähtuste vastu neid vaadeldes ja uurides;
- kasutab oma tegevust planeerides ja korraldades sisekõnet.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab aru ajavahelistest suhetest, omadustest, ajalistest, ruumilistest järjestustest;
- oskab selgitada kaaslastele mängureegleid;
- tajub sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- oskab tegutseda oma kogemuste najal;
- väljendab tegevustes oma loovust.

Sisu:

- situatsioonimängude kasutamine (probleemide, olukordade lahendamine);
- igapäevaste situatsioonide sidumine uute teadmistega;
- reeglitega rollimängude mängimine;
- konstruktorite, looduslaste õppevahendite kasutamine;
- avastuslik-uurimuslike katsete läbiviimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- planeerib igapäevategevusi, seab eesmärke;
- suudab keskenduda tegevusele vähemalt 30 minutiks;
- ühistevustes reegleid, suudab neid selgitada;
- viib alustatud tegevuse lõpule;
- oskab tegutseda sihipäraselt;
- mõistab lihtsamaid seoseid esemete ja nähtuste vahel.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- organiseerib ja planeerib oma igapäevaseid tegevusi ja keskkonda;
- suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist, kasutades selleks kõnet;
- keskendub korraga mitmele tegevusele või stiimulile;
- oskab uurimisel, katsetamisel ja konstrueerimisel varasemaid kogemusi kasutada;
- saab aru esemete ja sündmuste vahelistest seostest, oskab neid kuuldu ja nähtu põhjal ise luua;
- kasutab suhtlemisel arutlevat dialoogi;
- oskab kasutada oma teadmisi uute ülesannete lahendamisel.

Sisu:

- järjekindluse õpetamine;
- vahetust ümbrusest ja kujuteldavast oluliste detailide nägema õpetamine;
- üksikdetailidest tervikplaani koostamine;
- eelnevate kogemuste sidumine uute teadmistega;
- kuuldu/nähtu põhjal jutustamine;
- fantaasiajutukeste koostamine;
- mõistete omandamiseks ebatavaliste kombinatsioonide ja seoste kasutamine;
- arvmõiste ja hulga õppimine abivahendeid kasutades (kivid, pulgad, nõõbid, esemed).

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna;
- mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi;
- tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi;
- kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni;
- tegutseb uudses olukorras täiskasvanu juhiste järgi;
- suhtub õppimisse positiivselt– tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada;
- rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel;
- kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.

4.4 Sotsiaalsed oskused

Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda nii iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ning lähtuda eetilistest tõekspidamistest.

Sotsiaalsete oskuste arengu tunnused:

- teiste inimeste tajumine;
- enda tajumine- käitumine, enese teadvustamine;
- suhted, sõbrussuhted, koostöö, prosotsiaalne käitumine;
- reeglitele allumine ja sotsiaalsete normide omaksvõtmine.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab aru ühekordsest korraldusest;
- oskab palutud esemeid näidata ja nimetada;
- saab aru täiskasvanute suunavast jutust;
- teab lihtsamaid viisakusväljendeid;
- teab mis on hea, mis halb.

Sisu:

- matkimis- ja jäljendamismängude kasutamine;

- täiskasvanu abistamine lihtsamate asjade toomisel ja viimisel;
- süžemängude mängimine, milles kajastuvad igapäevategevused ja olukorrad;
- päeval toimunud tegevustest vestlemine;
- reeglite tutvustamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- reageerib vastavalt situatsioonile ja ümbritsevate inimeste käitumisele;
- tajub teise inimese seisukohti;
- osaleb vaheldusrikkas ühistegevuses;
- mängib teiste lastega kõrvuti lihtsamaid igapäevaseid situatsioone ja tegevusi kajastavaid mängu;
- kasutab elementaarseid viisakusreegleid;
- käitub täiskasvanu suunavate juhiste järgi;
- mõistab selgelt väljendatud keeldu.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab aru teiste tunnetest, oskab lohutada;
- oskab rääkida oma tunnetest;
- oskab teha igapäevastes olukordades valikuid;
- teab käitumisviise;
- osaleb ühismängus.

Sisu:

- erinevate käitumisviiside tutvustamine;
- valikute tegemiseks võimaluste pakkumine;
- lihtsamatesse igapäevatoimingutesse kaasamine (mängu- ja õppevahendite koristamine).

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- saab aru, et erinevatel inimestel võivad olla temast erinevad tunded;
- osaleb koos täiskasvanuga ühistegevuses;
- loob sõprussuhteid nendega, kellega on tihti koos;
- näitab mängu- ja igapäevatoimingutes oma initsiatiivi;
- algatab vestlust eri partneritega, erinevatel teemadel;
- tegutseb lühikest aega omaette, täiskasvanu osaluseta;

- osaleb lühikest aega ühistegevuses eakaaslastega; oskab käituda vastavalt rühma reeglitele;
- väljendab oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning järgib kokkuleppeid;
- tegutseb sihipäraselt;
- kasutab viisakusväljendeid;
- mängib teiste lastega lihtsamaid rollivahetustega igapäevaseid situatsioone ja tegevusi.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- saab ülesannete lahendamiseks iseseisvalt hakkama;
- teab rühmareegleid, oskab nendega arvestada;
- oskab soolisi erinevusi nimetada;
- oskab oma tundeid (rõõm, kurbus) kirjeldada;
- oskab mängukaaslast lohutada.

Sisu:

- reeglitega mängude mängimine;
- situatsioonimängude (mis õpetavad väljendama tundeid) kasutamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- väljendab verbaalselt soove, tahtmisi ja seisukohti ning saavutab kokkuleppe;
- omab ettekujutust teiste inimeste tunnetest ja mõtetest, märkab kaaslaste sõbralikkust, heasoovlikkust, kurbust;
- oskab märgata ja lohutada abivajavat kaaslast;
- tegutseb omaette, täiskasvanu osaluseta;
- oskab käituda vastavalt rühma reeglitele;
- arvestab reegleid mängudes ja tegevustes;
- osaleb lühikest aega ühistegevustes eakaaslastega;
- teab lihtsamaid seltskonnas käitumise reegleid ning järgib neid igapäevases suhtluses.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab kasutada erinevates olukordades sobivat käitumisviisi;
- oskab kaaslast kuulata;

- aktsepteerib reegleid;
- tegutseb iseseisvalt;
- suhtleb eakaaslastega vabalt.

Sisu:

- rollimängud mängimine;
- situatsioonimängude kasutamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suhtleb ja tegutseb iseseisvalt ning omab ettekujutust oma soovidest/eesmärkidest;
- teeb ühistegevustes ühise eesmärgi saavutamiseks koostööd kaaslastega, jagab ja vahetab oma kogemusi ja töövahendeid;
- täidab ise ja jälgib reeglite täitmist teiste poolt;
- lahendab tekkinud probleeme verbaalse kõne teel;
- käitub avalikus kohas sobivalt;
- oskab suhtlemisel kasutada mitteverbaalseid vahendeid: žeste, miimikaid, kehahoiakuid;
- oskab sõpra julgustada, lojutada ning kaaslaselt või täiskasvanult abi paluda;
- näitab mängukaaslaste vastu üles sümpaatiat ja hoolivust;
- ilmutab mängides kaaslastega rollide suhtes paindlikkust, oskab olla liider ja järgija;

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- seab endale eesmärged ja viib neid ellu;
- suudab teha koostööd;
- mängib rühmakaaslastega ühistegevustes;
- järgib reegleid.

Sisu:

- süžemängude mängimine;
- reeglitega mängude kasutamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suudab lühikest aega ilma täiskasvanu kontrollita rühmas mängida ning teha koostööd omal viisil;
- järgib mängudes ja tegevustes reegleid, oskab reegleid teistele selgitada;

- kooskõlastab rollimängudes oma tegevust teiste laste tegevusega;
- korrigeerib oma käitumist ja tegevusi, kui täiskasvanu sellele tähelepanu juhib;
- oskab tegutseda täiskasvanu suulise juhendi järgi;
- täidab mitmeosalisi korraldusi;
- järgib sotsiaalset rutiini.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- valib tegevusi iseseisvalt;
- avaldab erinevates situatsioonides arvamust ja põhjendab;
- mõistab grupile antud korraldusi;
- täidab tööülesandeid;
- osaleb rühmareeglite kujundamisel;
- oskab teistega arvestada ja teha koostööd;
- hoolib väiksematest, osutab abi ja küsib seda vajaduse korral ka ise.

Sisu:

- situatsioonimängude kasutamine;
- rollimängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses;
- tahab ja julgeb suhelda – tunneb huvi teiste vastu;
- hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise;
- loob sõprussuhteid;
- järgib rühmareegleid ning arvestab rühmavajadusi;
- saab aru oma-võõras-ühine tähendusest;
- mõistab, et inimesed võivad olla erinevad;
- järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme;
- selgitab oma seisukohti;
- oskab teistega arvestada ning suhtub teiste laste tegevusse sallivamalt;
- arutleb lihtsamate eetiliste probleemide üle ning teeb vahet hea ja halva vahel nii enda kui ka teiste puhul.

4.5 Enesekohased oskused

Enesekohaste oskuste all mõistetakse lapse suutlikkust eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist.

Enesekohaste oskuste arengu tunnused

- teiste inimeste mõistmine – emotsioonid, mõtted, empaatia;
- enda emotsioonide teadvustamine ja kontroll.

2-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- sööb ja joo iseseisvalt;
- oskab ennast lahti riietada;
- teab oma nime ja reageerib sellele;
- tunneb ennast peeglist ja pildilt.

Sisu:

- nukumängude mängimine;
- harjutusmängude, mis arendavad eneseteenindamiseks vajaminevaid võtteid, kasutamine (punumine, põimimine, nõõpimine);
- nupumängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- oskab oma soove täiskasvanule väljendada;
- väljendab lihtsaid emotsioone;
- teab oma ees (- ja perekonna) nime;
- sööb, joo ja püüab iseseisvalt lahti riietuda;
- saab hakkama käte pesemisega;
- suudab terve päeva kuiv püsida.

3-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- täidab lihtsamaid ülesandeid;
- väljendab tugevaid emotsioone;
- oskab ennast tutvustada;

- paneb riided õigesti selga;
- sööb puhtalt;
- saab aru mõistetest *minu oma, tema oma*;
- tuleb toime kannust vee valamisega.

Sisu:

- lükkimis-, nõõpimis-, toppimismängude kasutamine;
- igapäevatoimingutesse kaasamine (lillede kastmine, laudade katmine).

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- jälgendab nähtud tegevusi ja olukordi;
- oskab kasutada söömisel kahvlit;
- tuleb toime riietumisega, vajab mõningast abi (lukkude nõõpide, nõõride sidumisel);
- saab iseseisvalt hakkama tualeti kasutamisega.

4-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- oskab kasutada söömisel kahvlit;
- matkib täiskasvanu rolle.

Sisu:

- rollimängude mängimine;
- toidunõude õige kasutamise õpetamine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- saab hakkama eneseteenindamisega söömisel, riietumisel;
- saab aru valetamisest kui taunitavast käitumisest;
- teab oma nime, vanust ja sugu;
- väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone;
- väärtustab oma saavutusi.

5-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- teab, et peale mängu tuleb vahendid ära panna;
- imiteerib täiskasvanu tegevusi;
- leiab ise endale sobivad vahendid;

- oskab korrastada oma juuksed.

Sisu:

- rollimängude mängimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- lahendab tekkinud probleemid ise, vajadusel palub abi;
- mõistab teiste inimeste tundeid ja mõtteid;
- väljendab oma emotsioone ja räägib nendest;
- teab oma tegude tagajärgi, oskab nendest rääkida;
- korrastab peale tegevust oma töökoha;
- riietub iseseisvalt (abistatakse nõõride sidumisel);
- suudab oma intensiivsed emotsioonid kontrolli all hoida.

6-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- teab, kus asuvad vajalikud vahendid;
- tuleb täiskasvanu abiga toime töövahendite korrastamisega;
- tajub ja mõistab nii enda kui teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestlustes;

Sisu:

- rollimängude mängimine;
- situatsioonimängude kasutamine;
- esinemisvõimaluste loomine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- julgeb üksi esineda;
- teab enda kohta elementaarseid andmeid (nimi, vanus, sünnikuupäev, aadress);
- hoiab oma töökoha ja töövahendid korras;
- valitseb oma emotsioone, oskab mängus kaotada.

7-aastane laps

Lapsest lähtuvad eesmärgid:

- julgeb esineda nii eakaaslastele kui võõrastele;
- oskab ennast tutvustada;

- küsib vajadusel võõrastelt abi;
- kasutab söömisel õigesti nuga ja kahvlit;
- riietub iseseisvalt;
- teab, kuidas käituda rahvarohketes kohtades;
- suudab oma emotsioone ja käitumist kontrollida.

Sisu:

- situatsioonimängude kasutamine;
- teatrietenduste külastamine;
- õppekäikudel käimine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused:

- suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone (nt rõõmu, viha), sobival viisil väljendada;
- kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi;
- oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele;
- algatab mängu ja tegevusi;
- tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest;
- teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda;
- saab hakkama eneseteenindamisega ja on kujunenud esmased tööharjumused;
- kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt;
- mõistab teiste inimeste tundeid ja verbaalseid väljendusi;
- teeb vahet hea ja halva vahel (nii enda kui teiste puhul).

5. VALDKONDADE ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID JA SISU NING LAPSE ARENGU EELDATAVAD TULEMUSED 6-7 AASTASELT

5.1 Õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja lõimivad tegevused

Õppe- ja kasvatustegevuse seovad tervikuks lapse elust ja ümbritsevast keskkonnast tulenevad teemad. Valdkondade kaupa esitatud õppesisu ja tegevuste lõimimisel lähtutakse üldõpetuslikust põhimõttest.

Valdkondi läbivad ning õppe- ja kasvatustegevusi lõimivad järgmised tegevused: uurimine, vaatlemine, võrdlemine ja modelleerimine.

Uurimine põhineb lapse loomulikule uudishimule, suunab last käeliste tegevuste, küsimuste ja juhendamise kaudu võimalikult iseseisvale teadmiste hankimisele ning arusaamisega õppimisele. Teadmised luuakse kogemuste saamise ja nende ümberkujundamise kaudu.

Vaatlemine on olulisemaid tunnetustegevusi, mille vahendusel laps:

- kogub ja korrastab teavet ümbritsevate asjade, nähtuste, tegevuste ja nendevahelise seose kohta;
- kujundab oma suhtumisi;
- võrdlemise käigus õpib laps ümbritsevates objektides ja nähtustes: ühist ja erinevat mõistma;
- mitmesuguste tunnuste alusel järjestamise, rühmitamise, loendamise ja mõõtmise kaudu süsteeme looma.

Modelleerimise kaudu õpib laps ümbritsevates objektides, nähtustes ning tegevustes tajuma, mõistma ja mõtestama olulist-ebaolulist, seaduspärast-juhuslikku. Modelleerimine rakendab uurimise, vaatlemise ja võrdlemise käigus omandatud teadmisi, oskusi, kogemusi.

Õppe- ja kasvatustegevuse sisu esitatakse seitsmes õppe- ja kasvatustegevuse valdkonnas (edaspidi valdkond):

- 1) mina ja keskkond;
- 2) keel ja kõne;
- 3) matemaatika;
- 4) kunst;
- 5) muusika;
- 6) liikumine;
- 7) eesti keel kui teine keel.

Lähtuvalt Kaarli Kooli eripärast on lisatud eraldi valdkonnana ka

- 8) väärtuskasvatus.

5.2 Valdkond MINA JA KESKKOND

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps:

- omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas;
- väärtustab perekonda ja peresuhteid;
- väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi;
- väärtustab Eesti rahvakultuurile omaseid traditsioone;
- peab lugu oma kodumaast ja rahvast;
- märkab nähtusi ja muutusi looduses;
- väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult.

Valdkonna Mina ja Keskkond sisu:

- **Sotsiaalne keskkond:**

Mina. Lapse nimi, vanus, enesetuvustus.

Perekond ja sugulased. Vanemad ja vanavanemad, õed – vennad, sugulased, erinevad peremudelid.

Kodu. Kodukoht: linn, küla tänav jne. Kodumaja, kodused tegevused.

Lasteaed. Sotsiaalsed suhted; lapsed, õpetajad.

Kool. Lasteaia ja kooli erinevus.

Ametid, elukutsed ja töö. Erinevad elukutsed; töö, vastutus ja raha.

Üldinimlikud väärtused. Empaatiavõime (armastus, hoolimine, tähelepanelikkus, turvalisus abivalmidus jms), viisakusreeglid.

Suhtumine erinevustesse. Erinevad rassid, erinevad kultuurid ja keelekeskkonnad. Erivajadustega inimesed.

Kodumaa. Eesti sümbolid (ka valla/linna sümbolid). Eestlased. Teised rahvused Eestis, nende keel ja kombed.

Rahvakalender. Eesti rahva traditsioonilised pühad, kombed. Tantsud ja rahvamuusika. Peretraditsioonid.

Elan tervislikult (tervise väärtustamine). Tervise eest hoolitsemine; oma tervise väärtustamine; kahjulikud harjumused; haigused ja nende ennetamine; eakohane ja piisav kehaline aktiivsus; puhkus; meeldivad suhted ja hea tuju; vaimse tervise väärtustamine (ilu meie ümber; erinevad kunstiliigid; erinevad väljendusvahendid jm).

Toitumine. Tervislik toit (toidu päritolu ja koostis, tervislik toitumine, toidu tarvitamine – soojalt või külmalt, kasutusviisid, teadlikkus toidupüramiidist ja taldrikureeglist). Haiguste vältimine, esmaabi, liikumise vajalikkus, vitamiinid; söömine ja toidukorrad; lauakombed, ohud köögis.

Hügieen. Pesemise tähtsus ja regulaarsus; isiklikud hügieenitarbed ja nende kasutamise reeglid; hügieeni olulisus haiguste ärahoidmisel.

Hammaste tervis. Mis on oluline, et hambad oleksid terved: hammaste õige ja regulaarne harjamine, tervislik toitumine, regulaarne hammaste läbivaatus hambaarsti juures).

Inimene kui looduse osa. Inimese eluring sünnist surmani, erinevad vanused – iga asi omal ajal; miks lapsed kasvavad ja mida selleks vaja on; kuidas mina maailma tulin; milline ma olin, milline olen praegu ja mis saab minust edasi; sooline areng. Inimese kehaosad, eluviis, tervis ja heaolu. Meeleelundid, nende toimimine ja tervishoid; poiss ja tüdruk.

Ohutus. Kodus, lasteaia, õues, liikluses; võimalikud ohud ja võimalused nende vältimiseks; hädaabinumbri kasutamisoskus; lihtsamad esmaabivõtted.

- **Looduskeskkond:**

Kodukoha loodus. Kodupaiga mets – ja koduloomad, taimed, seemned, putukad ning veekogud; loomade elupaigad/eluviisid, taimede / seente kasvukohad/vajadused; taimede areng; elu erinevatel aastaegadel ja erinevates elukeskkondades.

Muutused looduses. Aastaajad, nende vaheldumine, seos ilmadega; ilmastikunähtused; öö ja päev, nende vaheldumine; inimese tegevused eri aastaegadel.

Elus ja eluta loodus. Valgus, soojus, vesi ja õhk, nende tähtsus. Elukooslused: mets, soo, raba, niit.

Inimese mõju loodusele. Loodushoid (looduse ja loodusvarade sh vee ja õhu väärtustamine, inimese kui looduse mõjutaja positiivsed ja negatiivsed aspektid, esivanemate looduskäsitused. Tööd looduses; ökoloogilise mõtlemisviisi kujundamine.

Maa. Gloobus kui maa mudel. Mis on maakaart?

- **Tehiskeskond**

Ehitised. Ehitised minu ümber: kodumaja, lasteaed, kirik, kauplus, polikliinik, teater, kino jne. Miks neid on vaja, millest neid tehakse ja kuidas neis käitutakse.

Kodumasinad. Kodumasinade vajalikkus, nende ohutu käsitlemine. Kodumasinade areng.

Jäätmed. Prügi ja selle sorteerimine. Säästlik kasutamine (riiete, mänguasjade, toidu, pakendite jne). Kuidas tekitada vähem jäätmeid: märksõnad taaskasutus ja kompostimine.

Sõidukid. Ühissõidukid (buss, troll, tramm, takso, laev ja lennuk). Teetöömasinad, prügiauto, veo ja sõiduaudod. Põllutöömasinad (traktor, kombain jne). Eriotstarbelised sõidukid (tuletõrje-, kiirabi-, politsei- ja päästeteenistuse autod).

Jalakäija ohutu liiklemine; valgusfoor ja tänava ületamine. Valgusfoor. Sõidu- ja kõnnitee, ristmik, sebra. Liiklemisohud erinevates ilmastikuoludes.

Liiklusmärgid. Ümbruskonna liiklusmärgid (ülekäigurada, kõnnitee, jalgrattatee, bussipeatus, trollipeatus, trammipeatus, arstiabi, õueala).

Turvavarustus. Helkurite tähtsus. Turvavöö. Nõuded jalgrattaga, rulluisude ja rulaga sõitmisel.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast; teemad hõlmavad sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda, sealhulgas tervise- ja liikluskasvatust;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevaste toimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil: kuulates helisid, nuusutades ja maitstes, kompides, vaadeldes;
- lõimitakse erinevaid tegevusi: mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes, ümbritsevas looduses, liikluses, oma tervislikus seisundis jm märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeltõlge tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Mina ja keskkond* ainekava (Vt Lisa 3)

5.3 Valdkond KEEL JA KÕNE

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps:

- tuleb toime igapäevases suhtlemises (kuulajana, kaasvestlejana, vestluse algatajana);
- kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme ja mitmekesist lauseehitust;
- tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, valdab lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi;
- tahab ja julgeb esineda nii üksi kui rühmaga.

Valdkonna Keel ja kõne sisu:

Grammatika. Sõnade järjestus lauses. Lause moodustamine. Kõnes kasutatava aja vastavus edasi antud informatsiooniga. Õigete mäarsõnade kasutamine. Sise-ja väliskohakäänded. Olevik ja lihtminevik. Omadussõna võrded.

Sõnavara. Sõnavara laiendamine (eriti tegusõnalise sõnavara). Sõna tähenduste selgitamine. Mitmetähenduslikud sõnad, vastandsõnad, sünonüümid. Sõnade moodustamine ja tuletamine. Erinevate esemete, tegevuste, nähtuste nimetamine ja kirjeldamine.

Hääldamine. Kõne diktsioon ja õiged hääldusvõtted (erinevad huulte ja keele liikuvust arendavad mängud).

Ettevalmistus lugema ja kirjutama õppimisel. Täht, tähekuju, selle vastavus häälikule, tähe paiknemine sõnas, hääliku kuulmine sõnas ja nende eristamine, sõna kokku häälimine, lühikeste ja pikkade häälikute eristamine kuulmise teel. Suur tähtede ja numbrite kirjutamine (koos vajalike eelharjutustega). Tähe õiged proportsioonid ja võtted kirjutamisel. Tutvumine raamatuga ja töö ea- ja jõukohaste tekstidega.

Kuulamine ja kõnelemine (suhtlemine). Ettekantud teksti kuulamine ja arusaamine. Täiskasvanu kõne mõistmine. Kuuldud teksti reproduktsioon oma sõnadega. Oma mõtete ja soovide väljendamine. Eakaaslaste kõne jälgimine ja sellele reageerimine. Teiste ees sõnavõtmine ja esinemine. Kaaslase esinemise kuulamine ja jälgimine. Oma tunnetest ja kogemustest jutustamine. Küsimuste esitamine. Vestlus.

Raamatuga tutvumine. Eakohaste tekstide ja kirjanduse tutvustamine ja positiivsete tundeelamuste pakkumine läbi etteloetud tekstide . Juba lugevate laste suunamine raamatute juurde eakaaslastele ettelugemise kaudu.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, mis ei piirdu keelevahendite õpetamisega, st uute sõnade, sõnavormide ja lause praktilise kujundamisega, vaid last õpetatakse eelkõige nimetatud keelevahendeid kasutama: suhtlemisel, teadmiste omandamisel, enda tegevuse planeerimisel; kasutamisele eelneb alati keelevahendite mõistmisoskuse kujundamine;
- peetakse oluliseks, et lapse kõnet arendatakse kõikides igapäevastes tegevustes (mängudes, käelises tegevuses, liikumis- ja muusikategevustes ning tavatoimingutes) ning lapsele luuakse selline kõnekeskkond, kus ta kuulab teiste inimeste kõnet ning lapsel on vaja ja ta saab ise kõneleda; laps õpib rääkima reaalsetes suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga;
- lõimitakse suhtlemise, hääldamise, sõnavara, grammatika ning lugemise ja kirjutamise valmiduse kujundamine; vajadusel saab iga valdkonna oskusi kujundada ükshaaval;
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama; ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist;
- seotakse mänguliste tegevustega tähtede ja häälikute õpe, lühikeste ja pikkade häälikute eristamine, sõnade võrdlemine häälikkoostise alusel jmt;
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, erinevaid värvusi jmt.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Keel ja kõne ainekava*

(Vt Lisa 3)

5.4 Valdkond MATEMAATIKA

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps:

- rühmitab esemeid ühe-kahe tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulki;
- järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuste põhjal;
- tunneb lihtsamaid ajamõisteid ja kirjeldab ning järjestab oma päevategevusi;
- mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
- näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna Matemaatika sisu:

Loendamine, hulgad. Õpitakse kindlaks tegema esemete arvu hulgas. Lapsed õpivad vastama küsimustele kui palju?, mitu?. Õpitaks arvsõnade sidumist konkreetsete esemete hulgaga.

Hulki määratakse esialgu tasemel üks ja palju, edaspidi üks-ühese vastavuse teel. Hulki õpitakse võrdlema sõnaliselt: rohkem kui, vähem kui, võrdselt. Loendamise omandamisel oskavad lapsed öelda, mitme võrra on ühes hulgas objekte rohkem kui teises. Õpitakse nägema, et hulga suurus ei sõltu objektide asetusest.

Arvutamine . Eelnevalt on selgeks õpitud hulkade võrdlemine ja loendamine. Lapsed õpivad liitma ja lahutama. Lapsed õpivad ka numbreid ja tehtmärke (+, -, =). Oskavad jutukesti koostada etteantud hulga järgi.

Suurused ja mõõtmine. Õpitakse suuruste vahekordi kontrollima mõõtmise abil (võrreldavateks suursteks on pikkus, laius, kõrgus, jämedus, maht ja kaal). Omandatakse sõnaline suuruste väljendus – üks asi on kui teine jne.

Kujundid ja kehad. Alustada kujundite maailma loomist, mille toel laps suudaks nimetada ja tunda

- olulisemaid ruumilisi ja tasapinnalisi kujuneid;
- joonestada õpitud kujundeid.

Orienteerumine ajas. Esmased kujutlused ajast: mõisted öö ja päev; päevaosad (hommik, õhtu); eile, täna. Nädalapäevade nimetused; aastaajad, nende järgnevus. Kellaeg täis- ja pooltundides (koolieelikud).

Orienteerumine ruumis.

- eseme asukoha määramine endast lähtudes;
- enda asukoha määramine teiste inimeste ja objektide suhtes;

- objektide omavaheliste ruumiliste asetuste määramine;

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- suunatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama, kujundama, selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab nende erinevusi ja sarnasusi, oskab neid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ja kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;
- on tähtsal kohal nii vaatlused, mäng, vestlused kui ka igapäevatoimingute seostamine matemaatikaga, kusjuures last suunatakse kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, puudutus- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat keskkonda matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused jm);
- toetatakse üldistuseni jõudmist ja mõistete kujundamist – erinevates objektides sarnaste ning erinevate tunnuste ja omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Matemaatika* ainekava (Vt Lisa 3)

5.5 Valdkond KUNST

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps:

- tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- kujutab isikupäraselt ümbritsevaid esemeid, sündmusi ja oma kujutlusmaailma;
- vaatleb, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ja tarbeesemeid;
- kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ja maalimisvahendeid ja -võtteid;
- kasutab ohutult ja sihipäraselt materjale ja tööriistu;
- vaatleb kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna Kunst sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete, tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile esteetilise lisaväärtuse andmine;
Kompositsioon ja fantaasia arendamine. Pinna täitmine, elementide paigutus lehel. Oma nägemuse visualiseerimine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine.
Voolimine. Savist, plastiliin, soolataigna mass, voolimisvaha. Lumeskulptuur . Ühistööd. Voolimisvahendite kasutamine (erineva kujuga voolimispulgad, väiksed tainarullid);
Kääridega lõikamine – meisterdamine. Käärde kasutamine ja õige hoid. Piirjoont mööda lõikamine. Väikeste ja ümarate detailide välja lõikamine;
Rebimine ja liimimine. Koordinatsioon. Mosaiik, kollaaž. Peenmootorika ja loovuse arendamine;
Lükkimine ja punumine. Täpsus ja koordinatsioon. Peenmootorika. Püsivus, täpsus. Tähelepanu. Erinevad tekstiilid (tekstiilijäägid), vill, lõng, paelad, nõõrid, pärlid jne;
Loovmeisterdamine. Tehismaterjal (ka erinevad majapidamisjäägid), looduslik materjal (oksad, kõrred, puukoor, käbid, kivid jne);
Joonistamine. Joonistamine erinevate vahenditega – pliiats, värvipliiats, viltpliiats, rasvakriit, akvarellpliiats, süsi ja söepliiatsid. Joonistamine eri materjalidele (kivi, puit, riie, paber, klaas jne.);
Maalimine. Pintslihoid, värvitunnetus, loovus. Erinevad maalimistehnikad. Pintslitõmme. Natüürmort, portree, maastikumaal. Kattevärvid (guašš, akrüül, näpuvärvid, käsitöövärvid jne);

Värvusõpetus. Värvide segamine, värv ja toon. Külmad ja soojad toonid. Ülemineku toonid, põhitoonid;

- kunsti vaatlemine, vestlused kunstist. Kunstiteosest jutustamine (nii oma töö tutvustamine, kui raamatute illustratsioonide, teoste põhjal); töö lähtealusena erinevate kunstiteoste, fotode jm. kasutamine.

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- on väga oluline, et laps saab kogemusi, elamusi, tunneb rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- on olulisel kohal vaatlus: voolides, maalides, joonistades ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;
- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks; ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, joonistades nii paberile, kividele, puidule, liivale; maalitakse põrandal või kombineeritakse erinevaid lahendusi jne;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil; milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi; kaaslaste töödese tolerantsse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse ka nende töid kui teoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Kunsti* ainekava (Vt Lisa 3)

5.6 Valdkond MUUSIKA

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps:

- tunneb muusikast ja musitseerimisest rõõmu;
- suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- suudab ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimise ja pillimängu kaudu;
- suudab musitseerida nii grupis kui ka üksi.

Valdkonna Muusika sisu:

Erinevate muusikaliste tegevuste kaudu aluse loomine nii üksinda kui ka ühiseks musitseerimiseks.

Laulmine

Lasteaias on keskseks muusikaliseks tegevuseks laulmine, kuid kõik teised musitseerimisviisid on samuti suunatud lapse laululiste võimete ja iseseisva musitseerimisoskuse edendamisele. Läbi laulmise õpitakse väljendama oma tundeid vanemate, kodu, pereliikmete, sõprade ja kodumaa vastu; tajuma erinevaid meeleolusid; tundma muusikatraditsioone, rahvalaule, - pille – pillilugusid ja – tantse; hindama muusikat, selle loojaid ja esitajaid. Luuakse alus oma rahva ja teiste rahvaste muusikakultuurist osasaamisele. (*Repertuaari valikul arvestada selle kunstilist väärtust ja mitmekesisust, ea- ja jõukohasust ning laste huvitatust.*).

Helilaaditaju arendamine. Helikõrguste taju arendamine läbi sõnamängude, liisulugude ja lihtsamate lauludega. Erinevate häälte matkimine kõrgemalt ja madalamalt, rõõmsa ja kurva helilaadi tajumine, kuulmine.

Hääleaparaadi, diktsiooni ja hingamise ettevalmistamine. Emotsionaalse väljendusoskuse arendamine läbi eriilmeliste laulude eriilmeliste lauludega; kooslaulmine, laulumängud, muusikalised mängud, pillisaated. Laulmine või luuletuse lugemine vahelduvalt häälega ja mõttes ühesugust tempot hoides. Laulmine või lugemine ühel ajal liikumise, liigutuste või pillimänguga. Õpitu esitamine lasteaia pidudel, üritustel ja kontsertidel.

Tutvumine helimaailmaga Mitmesuguste helide (looduses, maal, linnas) kuulamine, matkimine, väljendamine liigutuste ja sümbolite abil. Näiteks kuulnud hääle seostamine pildiga. Häältetämbri mängud ja ülesanded ning nendega seostuvad mõisted (õrn, mahe, terav, kähe, jne.).

Muusika kuulamine

Muusika kuulamise eesmärk on edendada aktiivse kuulamise oskust ning äratada huvi muusika vastu. Eelkoolieas on oluline seostada muusika kuulamine aktiivsete tegevusega, nagu muusika kuulamine läbi liikumise, kujutades erinevaid loodusnähtusi või imiteerides erinevate loomade ja muinasjututegelaste liikumist. Muusikapalas kuuldu seostamine elu ja loodusega ning muude kunstilise tegevuse vormidega nagu joonistamine, voolimine, plastika, tants ja muinasjutud. Läbi selle dünaamilise ja tämbriilise kuulmise arendamine. Tutvumine erinevate mõistetega nagu kurb-rõõmus, vali-vaikne, kiire-aeglane, pikk-lühike, tugev-nõrk, sirge-looklev, üks-mitu (pilli, lauluhäält jne.) tõusev-laskuv, paigalseisev-liikuv.

Muusikaline loovus

Muusika, laulmine, pilli mäng (muusikaline kuulmine, esinemisjulgus). See punkt on seotud kõikide muusikaliste tegevustega.

Muusikalis-rütmiline liikumine

Liikumine on lapsele väga omane eneseväljendusviis ning tema esimeseks keeleks, mille kaudu ennast väljendada. Liikumise ja muusika ühtsust tajub laps loomuliku ühendusena. Seega liikumise käsitlemine ühe muusikaõpetuse komponendina arendab lastes muusikalisi põhivõimeid (peatähelepanu meetrumi-ja rütmitunnetusel), rikastab nende tundeelu ja mõttemaailma ning loob suurepäraseid võimalusi loovaks eneseväljenduseks.

- Liikumine kindlas ja selges muusikalises rütmis.
- Erinevate tempode ja rütmide tunnetamine ning väljendamine muusikaga kooskõlastatud liikumises.
- Laulude, lasteriimide ja – luuletuste rütmiline saatmine plaksude, nipsude, rõhksammude ja rütmipillidega või ilmestamine liigutustega.
- Liikumise muutmine sõnalise märguande või muusika muutuse tajumise järgi.

Pillimäng

Koolieelses vanuses on pillimäng heaks vahelduseks noodikirja esmasel tundmaõppimisel. Kui enamikel instrumentidel peab sellel musitseerimiseks esmalt omandama põhitehnika, siis rütmipillidega saab laps kohe musitseerida. Lisaks sellele saab pillide abil arendada rütmitunnet ning omandada esmased rütmifiguurid. Ühtlasi on see lapsele meelikõitev tegevus, mis arendab ka tämbriilist kuulmist. Lisaks eelnimetatule on pillidega võimalik rikastada laule, liikumist, liisusalmide lugemist, mängida pillilugusid ja jpm.

Eelnevast järeldades on pillimängu võimalik kasutada väga laiahaardeliselt, kas siis iseseisvalt (pillilood) või rikastava tegevusena (laulude, tantsude, liisusalmide juurde).

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- seatakse esikohale emotsionaalne õppimine aktiivse tegevuse kaudu;
- kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalis-loomingulisi võimeid, kultuurilis-sotsiaalset aktiivsust ning väärtushinnanguid;
- arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ning toetatakse eduelamustele ja tunnustusele;
- kasutatakse muusikat emotsionaalse lõimiva tegevusena teistes valdkondades nagu *Keel ja kõne*, *Kunst* jne; muusika on igapäevaelu osa, nii pidulike kui ka argisündmuste puhul;
- seotakse üksteisega muusika kuulamine, laulmine, pillimäng, muusikalis-rütmilise liikumise harjutused, mängud ja tantsud;
- repertuaari (laulud, palad muusika kuulamiseks, tantsud ja mängud, pillilood) valikul lähtutakse laste huvidest, repertuaari ea- ja jõukohasusest.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Muusika* ainekava (Vt Lisa 3)

5.7 Valdkond LIIKUMINE

Õppe- ja kasvatuseesmärgiks on, et laps:

- tahab liikuda ja tunneb rõõmu liikumisest;
- suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- tegutseb aktiivselt individuaalselt ja rühmas;
- mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- järgib elementaarseid hügieeni ja ohutusnõudeid.

Valdkonna Liikumine sisu:

Liikumisalased üldteadmised: ohutus, enesekontroll ja hügieen.

Liikumis- ja liiklemisohutus. Kus ja kuidas liikuda, mängida. Kuidas liikuda, käituda tänaval, metsas, veekogu ääres ja mujal. Mida teha kaaslaste ohtu sattumisel.

Oma keha tunnetamine. Nõrgalt arenenud kehatunnetus muudab lapse kohmakaks, häbelikuks, arglikuks. Kehatunnetus kujundab lapse mina-pilti. Hea keha tunnetusega lapsed on liikuvamad, aktiivsemad ja rõõmsameelsed.

Tajumisvõime arendamine. Liikumist tajutakse erinevate meelte abil (kinesteetiline, nägemis-, kuulmis- ja kompimistaju). Tajumisharjutustega täiustatakse tajumisvõimeid.

Põhiliikumised.

Vahendite käsitlemine. Viskamine, heitmine, veeretamine, püüdmine, vedamine, kandmine, lükkamine. Traditsiooniliste spordivahendite, mänguasjade ja looduslike.

Üldarendavad võimlemisharjutused. Neid tehes mõjutatakse peamiselt tugiliikumisaparaati. Harjutused vahenditeta või mitmesuguste väikevahenditega. Laps õpib kasutama vastavalt vajadusele lihaste jõudu maksimaalselt pingutades ja lõdvestades, juhtima kehaosade liigutusi kindlas suunas, koordineerima tegevust, sooritama liigutusi kindlas tempos ja rütmis. Õpitakse põhiliigutusi ja – asendeid.

Riviharjutused. Õpitakse ruumis vabalt orienteeruma (läbisegi kõnnid ja jooksud, endale koha leidmine jne.). Õpitakse rivistuma ringiks (õpetaja poolse abiga), paardesse, ühekaupa kolonni, viirgu, kaheks ringiks; harvenemist ringjoonel kõrvale, kolonnis ette ja kõrvale (käed kõrvale, ette). Joondumist orientiiride järgi.

Kõnd ja jooks. Õpitakse õigesti ja kiiresti kõndima ja jooksmata. Pööratakse tähelepanu liigutuste loomulikkusele, jalgade ja käte pingevabale liikumisele, liigutuste koordinatsioonile

ning ilusale rühile. Laps peab õppima jooksmata rütmiliselt vetruva sammuga, kergelt päkkadel (mitte jalgu lohistades), küünarnukid kõverdatud.

3-aastaselt peab laps oskama valitseda oma keha edaspidi ja tagurpidi liikudes. Oskab abiga trepist üles, alla minna (vahesammudega);

5-aastaselt peab oskama ise trepist alla, üles minna (ilma vahesammudeta);

7-aastaselt on laps kehaliselt aktiivne. Valitseb oma liigutusi ja liikumist erinevates mängudes ja tegevustes nii ruumis, maastikul kui tänaval.

Hüplemine ja hüpped. Õpitakse kergelt ja vetruvalt hüppama, hüplema paigal ja edasi liikudes; sügavushüpped, hoojooksult kaugushüpet, kõrgushüpet (karjapoissi) ja õpitakse hüpsat kasutama.

Eeldatakse:

3-aastane hüppab koosjalgedega;

5-aastane hüppab kohapeal, edasiliikudes, üle madala nõõri ja oskab ühel jalal hüpata;

7-aastane oskab juba hüpsatiga hüpata.

Visked ja püüdmine. Veeretusharjutustega õpitakse vahendit (palli, rõngast) energiliselt ära tõukama ning kindlasse suunda juhtima. Püüdes peab laps oskama arvestada lendava eseme suunda, kiirust, ümbermõõtu, raskust. Õpitakse viskama täpsust horisontaalsesse märklauda ühe või kahe käega alt ja vertikaalsesse ühe või kahe käega õla juurest.

Eeldatakse:

3-aastane oskab palli visata täiskasvanule ja lööb seisvat palli jalaga;

5-aastane oskab püüda ja põrgatada palli;

7-aastane sooritab kaugviset ühe käega õla juurest.

Roomamine ja ronimine. Õpitakse roomama toengpõlvituses, kápuli, kõhuli, kaldlual, tasakaalupingil, kápuli ja kõhuli esemete vahel; roomamine paralleelsete nõõride vahel; lookade, nõõride, toolide alt läbi pugemine, üleronimine; ronimine kaldredelil, kaarredelil kápuli, varbseinal juurdevõtusammuga. Laps peab oskama ronides või roomates takistusi ületada.

Tasakaaluharjutused. Õpitakse õigesti vahendile tõusma, seal julgelt ja kindlalt liikuma ning vahendilt õigesti maha tulema. Tasakaalu arendatakse ka hüpete, hüplemise, roomamise, ronimise ning üldarendavate harjutuste abil.

Eeldatakse:

5-aastane valitseb oma liigutusi koordinaatsiooni ja tasakaalu nõudvate harjutuste täitmisel. Seisab ja hüppab ühel jalal;

7-aastane säilitab tasakaalu staatilistes asendites ja liikumisel, istumisel ja seismisel.

Liikumismängud.

Rühmatöö ja teistega arvestamisoskuse kujundamine läbi ühismängude, tantsude ja teatevõistluste.

Matkimismängud, jooksu – kõnnimängud, kollektiivsed võistlusmängud, loovmängud (erinevate vahenditega), sportlike elementidega mängud (korvi visked, jalgpall).

Erinevad spordialad.

Sportlik-rakenduslikud liikumisviisid. Jalg- ja tõukerattaga sõitmine, hoonööri ja hübitsaga hüppamine, kelgutamine, võimlemine.

Tants, rütmika.

Rütm ja loovus. Laste loovus mõjutab otseselt õpivalmidust. Arendatakse laste rütmitunnet ja loovust rütmi- ja loovharjutuste näol ning muusikas.

Liikumisõpetuse õppesisu realiseeritakse nelja liikumisõpetuse vormi kaudu:

- tegevused tunnis (põhiliikumise, liikumismängud, loovliikumine jne);
- tervistavad tegevused (hommikune liikumine meeleolu loomiseks, sirutused ja
- puhkepausid teiste õppetegevuste vahel, õuetegevused jne);
- aktiivne puhkus (spordi- ja tervisepäevad, perespordipeod);
- tegevused looduses (tervismatkad, loodusrännakud jms).

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunatud tegevust ja tagasisidet; regulaarsel kordamisel kujunevad ja arenevad liigutusoskused, liikumisosavus ja teised liikumisvõimed: vastupidavus, jõud, kiirus, painduvus;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik-arenduslike liikumisviisidega – jalgrattasõit, suusatamine, uisutamine, ujumine jms;
- peetakse oluliseks kõlbeliste põhimõtete ja enesekindluse kujundamist: regulaarsel tegelemisel kehaliste harjutustega kujunevad positiivsed iseloomuomadused;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid ja koostööd hindama, kaaslastega arvestama, oma emotsioone kontrollima ja valitsema;
- mitmekesistatakse põhiliikumiste, koordinatsiooni, rühi, tasakaalu, liikumisvõime ja peenmotoorika (täpsus, näo- ja sõrmelihaste kontrollioskus) arendamist ja tagasiside andmist.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Liikumise ainekava (Vt Lisa 3)*

5.8 Valdkond EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgiks on, et laps:

- tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna *Eesti keel kui teine keel* sisu:

- kuulamine;
- kõnelemine;
- Eesti kultuuri tutvustamine.

Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- peetakse oluliseks eesti keelt kuulata ja omandada keeleoskus tegevuste käigus, kus sõnalist suhtlemist toetab kontekst (nt ümbritsevad esemed jmt);
- pööratakse erilist tähelepanu erinevate meelte kaasamisele ja näitlikustamisele: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäevategevustes ning suhtlemisel, luuakse selleks lapsi huvitavaid olukordi, sh väljaspool lasteaeda (kauplus, teater, spordivõistlus, õppekäik jm);
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides, keeleõpet seotakse teiste tegevustega – liikumine, laulmine, käeline tegevus, vaatlemine jm; vestlusteemade valimisel lähtutakse lapse kogemustest, samateemalistest vestlustest rühmas või kodus (emakeeles);
- valitakse mitmekesiseid pildirikkaid ja lihtsama keelega raamatuid ettelugemiseks ja ühiseks lugemiseks;
- pedagoog rõhutab õige kõne mudelite kasutamist ning osutab vigadele delikaatselt, sõna või fraasi korrektsena korrates.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 6–7aastane laps:

mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet;
tunneb ära ja mõistab õpitud sõnu ja väljendeid ning kasutab neid oma kõnes;
saab aru korraldusest ja toimib vastavalt;
saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires;
kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid;
teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule;
oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid, tuntud inimesi.

5.9 Valdkond VÄÄRTUSKASVATUS

Valdkonna eesmärgiks on toetada perekonda kristlike põhiväärtuste kujundamisel. Aidata lapsel kasvada iseseisvaks, analüüsivõimeliseks, ainulaadseks, ennast ja teisi austavaks õnnelikuks inimeseks.

Alaesmärgid

- Laps saab teadmisi kristlusest (piiblist, ajaloost, kultuurist jne.) lähtuvalt luterlikust paradigmat;
- Laps tunneb kristlike (eelkõige luterlike) kirikutraditsioone – kirikuaasta rütm, pühad, jumalateenistused, talitused;
- Lapsele on loodud võimalus kogeda püha, pühadust;
- Lapsel kujuneb turvaline kogemus suhtest Jumalaga ja koguduse elust;
- Lapsel kujuneb tugev aluspõhi eluks – kindlad põhiväärtused (kristlik maailmavaade);
- Soodustada põlvkondade vahelist mõistmist sarnaste põhiväärtuste ja mõisteväljade alusel;
- Laps austab ja hoiab oma vanemaid;
- Laps tunneb ja väärtustab meie ajaloolisi juuri ja rahvatraditsioone;
- Laps tunneb end väärtuslikuna ja oskab väärtustada teisi inimesi;
- Laps on positiivse ja aktiivse eluhoiakuga (nii vaimselt kui füüsiliselt);
- Laps oskab vahet teha õigel ja valel, heal ja kurjal;
- Laps oskab iseseisvalt põhjendatud ja läbimõeldud valikuid teha;
- Koolis on ühtne ja turvaline keskkond, mis toetub igapäevategevustes kristlikule maailmavaatele;
- Koolil ja peredel on ühised väärtushinnangud.

Väärtuskasvatus väljendub:

- läbi õpetaja isiksuse, tema eeskuju ja isikliku väärtussüsteemi;
- läbi lasteaia ja kodu koostöös, läbi ühiste väärtuste kinnitamise;
- läbi väärtuskasvatuse;
- läbi erinevate valdkondade (emakeel, muusika, kodulugu, loovus jne);

- läbi hommikukogunemiste;
- läbi ühise palve, palvuste ja jumalateenistuste;
- läbi lasteaia traditsioonide;
- läbi ühisürituste ja ekskursioonide;
- läbi huvitegevuse;
- läbi õpetajakoolituse ja tema vaimse arengu toetamise;
- läbi üldise lasteaia õhkkonna;
- läbi ARMASTUSE.

Perioodid

Õppeaasta jaguneb perioodideks, mis annavad soovitusliku suuna teemakäsitlusteks ning haakuvad kogu õppeaasta rütmiga. Perioodide süsteem arvestab:

- õppeaasta rütmi;
- rahvakalendrit;
- kirikukalendrit;
- meeleolusid, mida tingivad aastaajad ja tähtsündmused kalendriaasta jooksul.

1 periood KOGUMISAEG september- oktoober

Septembris algab uus õppeaasta, uus tarkuse kogumise aeg. Samas on sügis ja saagikogumisaeg. Teemad: minapilt, tarkus, vaimuannid, loodusannid, tänulikkus, julgus, hea ja halb, rikkus ja vaesus, suhtlemine jt.

2 periood HINGEDEAEG november

Hingede aja temaatika on seotud hilissügisese meeleoluga, mil inimene mõtleb rohkem elu põhiväärtustele.

Teemad: aeg ja loodusrütm, inimese eluring, järjepidevus, sugupuu, suhted vanemate ja laste vahel, suhted sõpradega, südametunnistus.

3 periood JÕULUOOTUSAEG detsember

Ettevalmistus jõuludeks, ootus.

Teemad: perekond, armastus, lootus, andestamine ja andekspalumine, abivalmidus, aukartus, kirikuaasta rütm, heategevus.

4 periood ELUKESKKONNAAEG jaanuar- veebruar

Jaanuaris algab uus aasta, seatakse uusi eesmärke. Samas langeb sellesse perioodi ka mitu meie kodumaale olulist tähtpäeva.

Teemad: kodumaa, ühiskond, ümbritsev elukeskkond ja meie suhted nendes paradigmas; tervis, inimeste sarnasused ja erinevused, eeskujud, vabadus ja vastutus, väärtused jt.

5 periood ENESESSEVAATAMISEAEG märts – aprill

On aasta vaikseim ja mõtlikum aeg.

Teemad: elu pühadus, väärtused, enesesse vaatamine, tunded ja nendega toimetulek, vastutustunne, raskuste ja probleemide käsitlemine, valikud, tolerantsus.

6 periood TÄRKAMISAEG aprill- mai

Kevade saabumisega tärkab loodus. Samuti muutub ka inimene aktiivsemaks ja rõõmsamaks.

Teemad: elu väärtustamine, lootused ja unistused, tulevikuplaanid ja perekond.

7 periood KÜPSEMISAEG juuni

Õppeaasta hakkab lõppema, osa lapsi valmistuvad lasteaia lõpetamiseks ja kooliminekuks, kõik ootavad suve ja puhkust.

Teemad: tarkus, õppimine, viljakandmine, aga ka ilu, rõõm, armastus, heategevus, elukutse, loodus.

Väärtuskasvatuse valdkonnas käsitletavat teemad:

Aine teemad on jaotatud 3 erinevasse rühma.

- Mina
Teemad käsitlevad inimese mina, isiklikku arengut, väärtushinnanguid, maailmavaate kujunemist jne.
- Mina ja teised
Teemad on seotud inimese rolli ja vastutusega ühiskonnas. Suhted teiste inimestega ja koos elamine.
- Mina ja ümbritsev
Teemad on seotud elukeskkonnaga, milles inimene elab. Keskkonnakaitse, loodushoid, tervis jne.

Kõik teemad on omavahel olemuslikult seotud, seega käsitletakse neid integreeritult .

MINA

Eluring, sünni ime.

Noorus ja vanadus.

Mida on eluks vaja?

Inimese vajadused.

Kes olen mina?

Minu erinevad rollid.

Mis on minu jaoks tähtis ja miks?

Inimeste sarnasused ja erinevused.

Sallivus.

Mida ma väärtustan?

Vastutus enda ja teiste ees.

Minu ülesanded ja kohustused.

Eeskujud.

Mida ja miks ma tunnen?

Kuidas väljendada erinevaid tundeid?

Kuidas saada hakkama kurbuse, viha ja solvumisega?

Vahel on raske.

Mis on vabadus – tohib/ei tohi vastuolu.

Valikud (hea ja halb).

Mis on südametunnistus.

Mina kasvan.

Poisid ja tüdrukud on erinevad.

Puhtus.

Kuidas olla terve.

Kuidas on viisakas käituda.

MINA JA TEISED

Elu on püha.

Armastus.

Minu perekond.

Sõprade pered.

Erinevad perekonnad.

Laste ja vanemate suhted.

Sõnakuulelikkus.

Suguvõsa ja sugupuu.

Vanavanemad, ristivanemad.

Lapse õigused ja kohustused.

Turvatus.

Lastekodu.

Vastutus.

Heategevus.

Sõprus.

Kes on minu sõbrad?

Milline sõber olen mina?

Andekspalumine ja andeksandmine.

Kuulun rühma.

Kooselu reeglid.

Ausus, õigus ja õigus.
Meie kultuur ja traditsioonid.
Minu pere traditsioonid.
Meie lasteaia traditsioonid.

Kodu, kodumaa.
Olen eestlane.
Olen eestimaalane.
Riik ja rahvas.

Rikkus ja vaesus.
Abivalmidus, andmisrõõm.
Elukutsed, ametid.

Vabadus ja orjus.
Valikuvabadus.
Sõna- usu- ja maailmavaate vabadus.
Sõda ja rahu.
Hirmud.
Mõte-sõna ja teo seosed ja tagajärjed.
Viisakas käitumine ja kombed.

MINA JA ÜMBRITSEV

Aeg, elurütm.
Aastarütm.
Rahva- ja kirikukalendri rütm, pühad ja kombed.
Inimene kui osa loodusest.
Kuidas hoian ümbritsevat.
Loodusressurss.
Tänuikkus.
Inimese loodud ilu.
Esteetika.
Muusika (ka vaimulik muusika).

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti: *Väärtuskasvatuse* ainekava (Vt Lisa 3)

6. LAPSE ARENGU HINDAMINE

6.1 Lapse arengu hindamise põhimõtted

- 1) Õpetaja jälgib kavakindlalt lapse füüsilist, vaimset, sotsiaalset, sealhulgas esteetilist ning kõlbelist arengut. Kord aastas (aprill - mai) annab õpetaja lapsevanemale tema lapse edenemise kohta kirjaliku ülevaate arengukirjeldusena.
- 2) Füüsilise arengu hindamisel vaadeldakse eelkõige lapse üld- ja peenmotoorikat: koordineerimist, kõndi, rühti ja tasakaalu, painduvust, täpsust, näo- ja sõrmelihtaste kontrolli oskust ning jõudu ja vastupidavust.
- 3) Vaimse arengu hindamisel vaadeldakse psüühiliste protsesside ja kujutluste ning õppimise alusoskuste arengut. Siiä kuulub ka kõne kasutamise ja mõistmise hindamine.
- 4) Sotsiaalse arengu hindamisel vaadeldakse lapse tegutsemist ja suhtlemist teiste laste ja täiskasvanutega, lapse tegevuste, eelkõige mängu arengut, iseseisvust ning toimetulekuoskusi, ka emotsioonide kontrolli ja väljendamise oskust, mis on tihedalt seotud kollektiivis kohanemisega; vaadeldakse ka lapse kõlbelist ja esteetilist arengut.
- 5) Lapse arengu hindamisel kasutatakse kõige enam vaatlusmeetodit. Õpetaja kasutab lapse arengu jälgimisel tabelit, mis koostatakse õppeaasta alguses iga lapse kohta ning kuhu õpetaja teeb jooksvalt märkmeid. Arengu jälgimiseks viib õpetaja läbi arengu vestlusi lapsevanemaga ning jälgib pidevalt lapse töid. Lapse arengut kirjeldatakse lapsest endast lähtuvalt, väärtustades saavutatut.
- 6) Õppeaasta alguses teavitatakse lapsevanemaid hindamismeetoditest. Aasta jooksul antakse pidevalt tagasisidet, põhjalikumalt lapse individuaalsetel arenguvestlustel.
- 7) Õppeaasta lõpus koostatakse laste individuaalsete arengukirjelduste põhjal ka üldine rühma arenguanalüüs.

Lapse arengu analüüsimine (arengu jälgimine) õppeaasta jooksul.

- Õppeaasta alguses viiakse kõikide lastega läbi lapse arengutaseme määratlus, mis on intervjuu põhine, abiks palju erinevaid test- ja näitvahendeid (v.a. sõimerühm). Selle põhjal teeb õpetaja iga lapse kohta koostatud tabelisse esimese sissekande, mis on aluseks tabeli edaspidisele täitmisele. Tabelis on ära toodud erinevad valdkonnad, kuidas laps nendega hakkama saab (kas teatud oskused on juba omandatud või tuleb nende omandamiseks veel tööd teha). Tabelit täidetakse pidevalt ja selle alusel valmib kevadine lapse arengukirjeldus. Lapse arengu jälgimise aluseks on nii eeldatavad üldoskused kui tulemused valdkonniti, aga ennekõike igapäevane ja jooksev lapse (tema tööde) vaatlus.
- Septembris /oktoobris selgitatakse iga lapsega välja lapse ootused käesolevaks aastaks (intervjuu: Lapse ootused). Intervjuu on vanuseastmeti pisut erinev ja viiakse läbi koos arengutaseme määratlusega.
- Sügisestel lapse arengu vestlustel lapsevanematega seatakse õppeaastaks lapse individuaalsed arengueesmärgid, mille täitmist jälgitakse mõlema poolt õppeaasta jooksul. Arengu vestluse sisu kohta koostatakse dokument, mis oluliseks aluseks õpetaja tööle. Kooliüsitel ei toimu lapse individuaalne arenguestlus sügisel, vaid jaanuar/veebruaries, kui on läbi viidud kooliüsitiku intervjuu ja kontrollitud joonistamise vaatlus.
- Kooliüsitikutega viiakse jaanuaris läbi Kooliüsitiku intervjuu /V. Neare kohandatud intervjuu/ ning kontrollitud joonistamise vaatlus. Esimeses selgitatakse välja lapse teadmised /oskused erinevates valdkondades. Joonistamise vaatlus annab hea ülevaate lapse lühimälust, kõnest arusaamisest, seoste loomise oskusest, loovusest. Intervjuu ja joonistamise vaatluse tulemustest antakse lapsevanemale põhjalik ülevaade lapse arenguestlusel jaanuaris/veebruaries.
- Jaanuari esimesel poolel koostatakse rühma koondanalüüs, millest antakse ka kirjalik tagasiside lapsevanematele.
- Aprillis viiakse lastega läbi rahuloluküsitlus, mis on intervjuu vormis ja erineb vanuseastmeti.
- Mais toimuvad lapsevanema soovi korral veel teised lapse arengu vestlused, analüüsimaks lapse arengut aasta jooksul, sügisel püstitatud eesmärkide täitumist. Õpetajad kasutavad vestluse aluseks lapse arengu kirjelduse tabelit, mis kajastab lapse arengut aasta jooksul.

- Mais valmib lapse arengukirjeldus, milles õpetaja annab lapsevanemale kirjaliku ülevaate lapse arengust.
- Juunis koostatakse jällegi rühma koondanalüüs, millest antakse ülevaade ka lapsevanematele.
- Kooliüsusikutele koostatakse lapse arengu kirjelduse tabeli põhjal koolivalmiduse kaart (6 – 7aastased lapsed).

Õppe- ja kasvatustegevuste kavandamine lapse arengutulemustest lähtuvalt:

Kõiki lapse arengutulemusi kasutatakse kavakindlalt järgmise õppeperioodi kavandamisel ja /või tehakse vajaliku parendused jooksvalt rühma nädalakavadesse.

Tegevused :

- Sügisel rühma tegevuskava koostamisel, talvel tegevuskava analüüsimisel;
- Lapse ootusest lähtuvalt vajalike muudatuste tegemine nii tegevuskavva kui nädalaplaanidesse;
- Kooliüsusikuintervjuu tulemustest lähtuvalt vajalikud muudatused nädalakavadesse;
- Laste igapäevasest tagasisidest johtuvalt tehtud muudatused/planeerimised järgmise kuu nädalaplaanide koostamisel.

Lapse arenguvestlus, eesmärgid ja läbiviimise kord

Lapse arenguvestlus on usalduslik õpetaja ja lapsevanema vaheline arutelu lapse arenguks soodsate tingimuste loomiseks, lapse huvi ja soodumuste ning vanemate ootuse väljaselgitamiseks. See on arvamuste vahetus, mis viib lapsevanema ja õpetaja paremale omavahelisele mõistmisele ja koostööle

Arenguvestluse eesmärk ja ülesanded:

- Kodu ja lasteaia koostöö lapse arengu toetamiseks,
- Lapsevanemate motiveerimine koostööks ja usaldussuhete loomine nendega;
- Pere kasvatuspõhimõtete ja –väärtuste väljaselgitamine;
- Lapsevanema ootuste väljaselgitamine lapse arengu, õpetaja töö ja lasteaia kohta, teabe saamine lapse iseloomu ja harjumuste kohta kodus;
- Lapsevanema arvamuse väljaselgitamine lapse tugevatest ja toetamist vajavatest külgedest;

- Tagasiside andmine lapsevanematele lapse tegutsemise, õppetegevustes osalemise, suhtlemise kohta rühma;
- Vajadusel nõustamine pedagoogika-alastes küsimustes (õppe- ja kasvatusalased küsimused);
- Edasiste eesmärkide püstitamine lapse arendamisel.

Lapse arenguestluse läbiviimise kord:

- Õpetaja lepib lapsevanemaga/lapsevanematega kokku vestluse aja (kuupäev ja kellaaeg).
- Õpetaja annab lapsevanemale paar nädalat enne vestlust küsimustiku, et lapsevanem saaks vestluseks ette valmistuda (küsimustiku põhjad erinevad oma sisult vastavalt sellele, kas on tegemist esmase või korduva vestlusega).
- Vestluse käigus valmib õpetaja ja lapsevanema koostöös vestluse sisust dokument kus tehakse räägitust kokkuvõtte ning seatakse eesmärgid järgnevaks perioodiks. Dokument kinnitatakse allkirjadega.

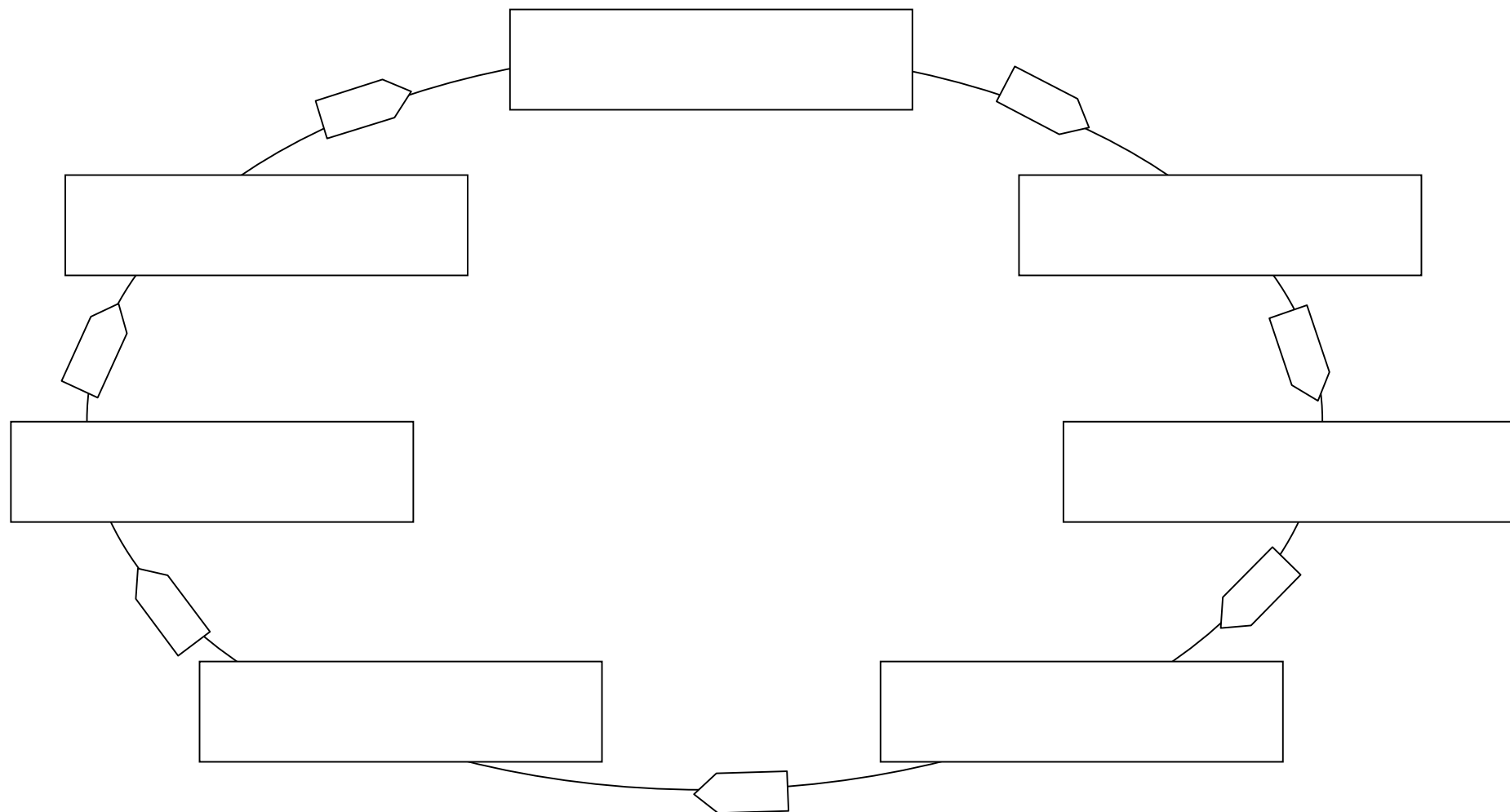
Lapse arengu dokumenteerimine:

Kõigist aasta jooksul läbi viidud lapse arengu analüüsimistest jääb järgi ka kirjalik dokument, mida hoitakse elektrooniliselt või vastavalt lasteaias kehtivale dokumendikorrale.

Kõiki lapse arengu jälgimiseks kasutatavaid alusdokumente (s.h. lapse koolivalmiduse jälgimiseks kasutatavaid alusdokumente) hoitakse **Lapse arengu jälgimise mapis**. Jooksva aasta arengujälgimise täidetud dokumente hoitakse elektrooniliselt või vastavalt lasteaias kehtivale dokumendikorrale.

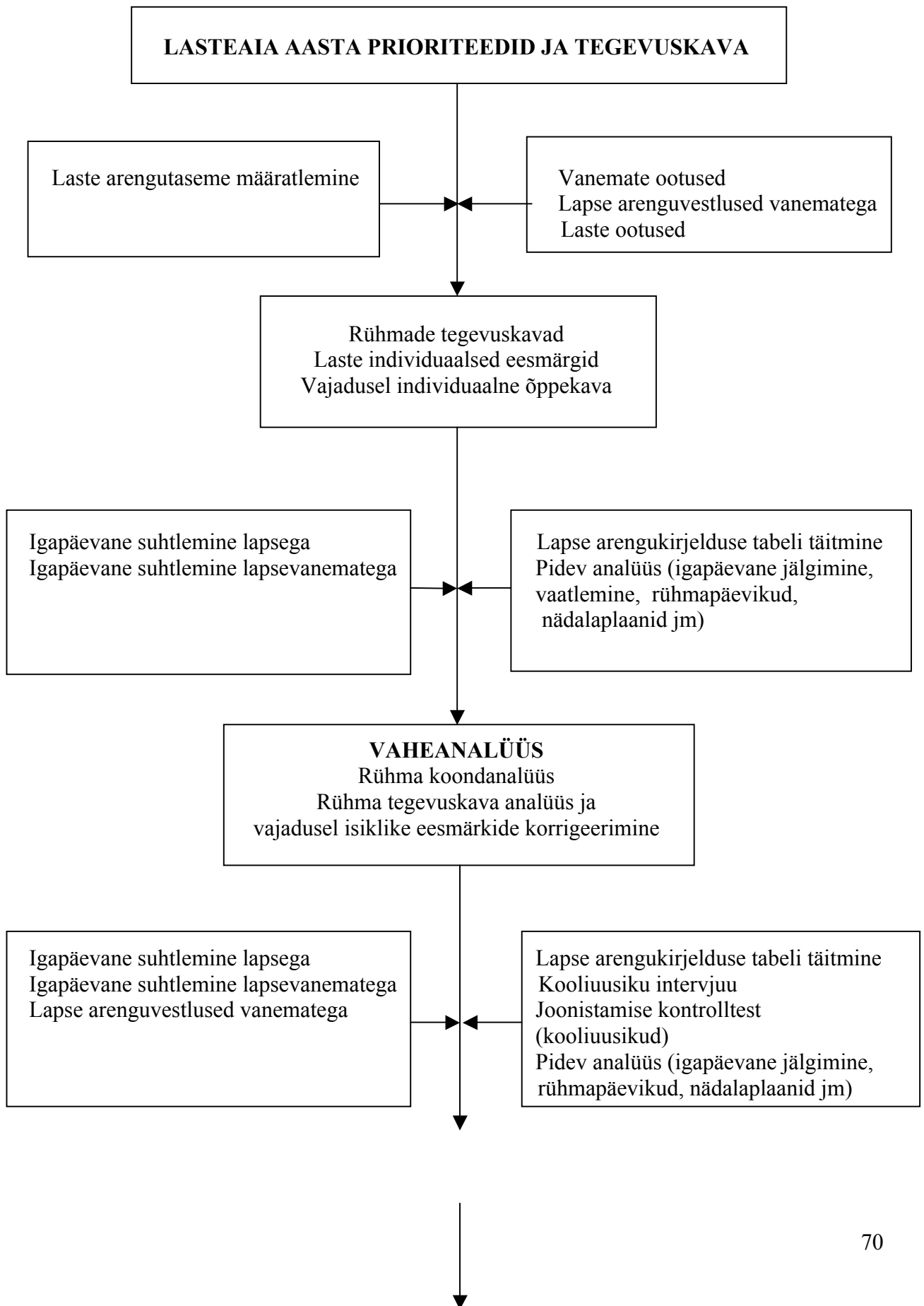
6.2 Arengu jälgimise skeem

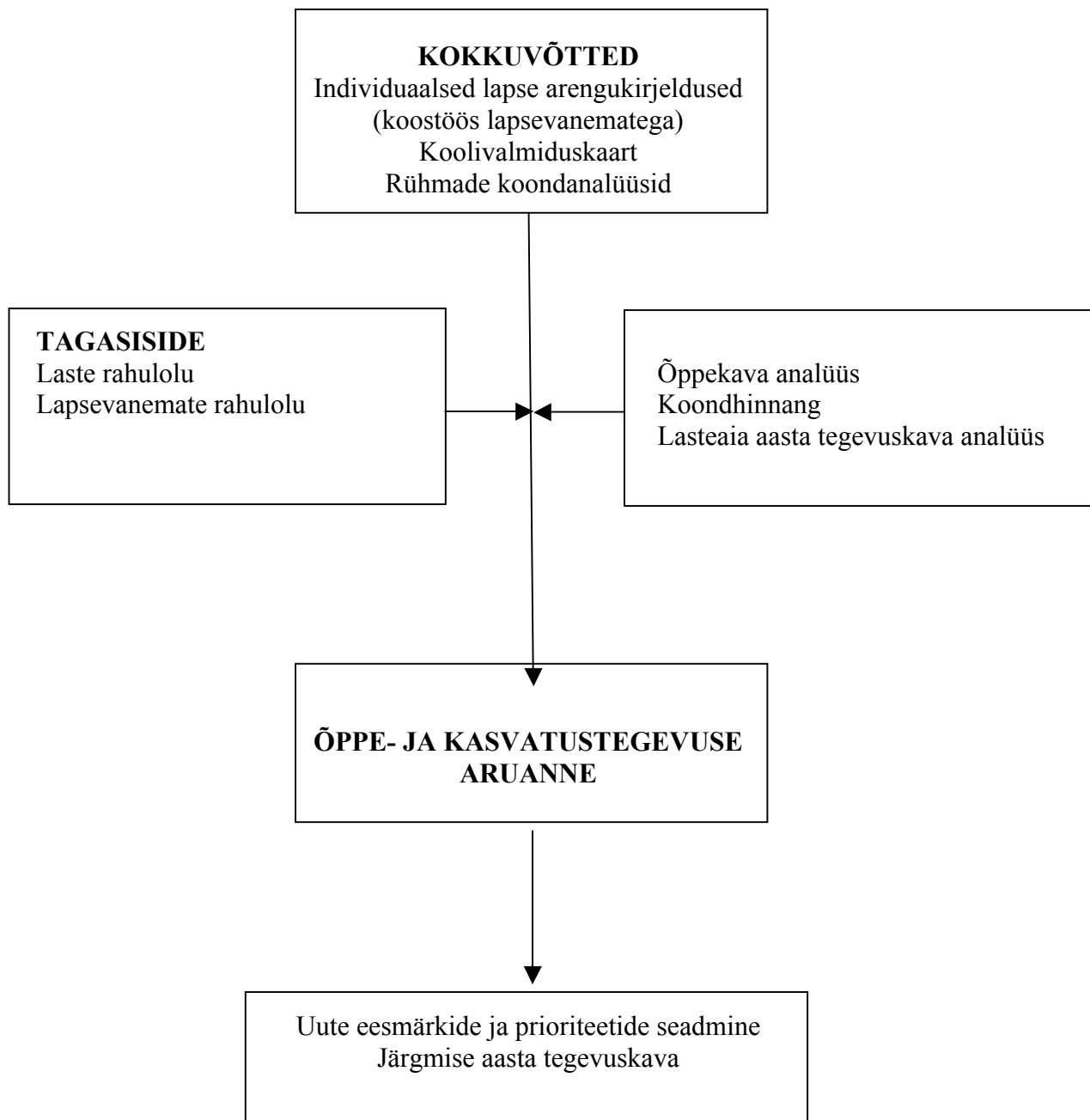
KAARLI KOOLI LASTEAIA LAPSE ARENGUJÄLGIMISE SKEEM

6.3 Arengu jälgimise süsteem

KAARLI KOOLI LASTEAIA LAPSE ARENGUJÄLGIMISE SÜSTEEM

7. ÕPPEKAVA VASTUVÕTMISE, ARENDAMISE JA MUUDATUSTE TEGEMISE KORD

Õppekava koostamisel ja arendamisel osaleb kogu lasteaia pedagoogiline personal kas arendustoimkondade või kogu meeskonda hõlmava ühistöö kaudu, kaasates ka lapsevanemaid. Pedagoogilise nõukogu poolt heakskiidetud õppekava kinnitab direktor kuulates ära nõukogu arvamuse.

Lasteaia õppekava on pidevalt arenev ja täienev dokument, mis on aluseks kogu õppe- ja kasvatustöö korraldusele.

Õppekava arendamine toimub süstemaatiliselt, põhjalikum õppekava analüüs tehakse kord aastas õppeaasta lõpus.

Nõukogu tutvub õppekava järgse tegevusega ja õppekava arendustööga kord poole aasta jooksul ja teeb vajadusel omapoolseid ettepanekuid.

Kõik lisad asuvad lasteaia õppekava kaustas ja on sealt kättesaadavad.